

plan: (actualisatie) Verkennend natuurwaardenonderzoek voor:
Oude Geul te Gulpen

bureau **VERBEEK**
landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

opdrachtgever: Waterschap Roer en Overmaas

datum: 15 december 2016

projectnummer: GW-206.210

Oude Geul te Gulpen

(actualisatie) Verkennend natuurwaardenonderzoek

projectnummer: GW-206.210

bureau **VERBEEK**

landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp

lid van Netwerk Groene Bureaus

ir. M.A. Blaas
landschapsarchitect bnt
adviseur ecologie

drs. G.M.T. Peeters
bioloog

gulpen, 15 december 2016

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	3
1 Inleiding	5
1.1 Aanleiding en doelstelling	5
1.2 Opzet van de rapportage	6
1.3 Beschrijving van de voorgenomen ingreep	7
1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied	8
2 Wetgeving en beleidskader	12
2.1 Soortenbescherming: De Flora- en faunawet	12
2.2 Gebiedsbescherming: De Natuurbeschermingswet 1998	16
2.3 De Boswet	17
2.4 Wet Natuurbescherming (per 01-01-2017)	17
2.5 Overige regelgeving	21
3 Methode	23
4 Natuurwaarden	24
4.1 Flora	24
4.2 Fauna	25
4.3 Conclusies op basis van veld- en literatuuronderzoek	33
5 Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet Natuurbescherming	35
5.1 Flora - Spits havikskruid	35
5.2 Zoogdieren - vleermuizen	35
5.3 Zoogdieren - andere soorten	35
5.4 Vogels	36
5.5 Amfibieën	37
5.6 Reptielen - Hazelworm	37
5.7 Vissen	37
5.8 Libellen - Bosbeekjuffer	37
5.9 Eindconclusie in relatie tot de Wet Natuurbescherming	38
6 Natuurbeleid en regelgeving	39
6.1 Wet Natuurbescherming - Natura2000	39
6.2 Wet Natuurbescherming - Houtopstanden	41
6.3 Provinciale Omgevingsverordening	41
6.4 Bestemmingsplan gemeente Gulpen-Wittem	43

6.5	APV gemeente Gulpen-Wittem - kappen van bomen	44
6.6	Conclusies ten aanzien van de relevantie van natuurbeleid en -regelgeving	44
7	Globale effectbeoordeling i.r.t. Natuurbeleid en regelgeving	45
7.1	Wet Natuurbescherming	45
7.2	Provinciale omgevingsverordening	46
7.3	Gemeentelijk bestemmingsplan buitengebied	47
7.4	De regelgeving omtrent het rooien van bomen	47
7.5	Eindconclusie in relatie tot natuurbeleid en regelgeving	47
	Literatuurlijst	48
	Bijlage 1: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten	49
	Bijlage 2: Voorkomen habitattypen Natura2000-gebied Geuldal	51
	Bijlage 3: Voorkomen doelsoorten Natura2000-gebied Geuldal	52
	Bijlage 4: Biotoeppen doelsoorten Natura2000-gebied Geuldal	53

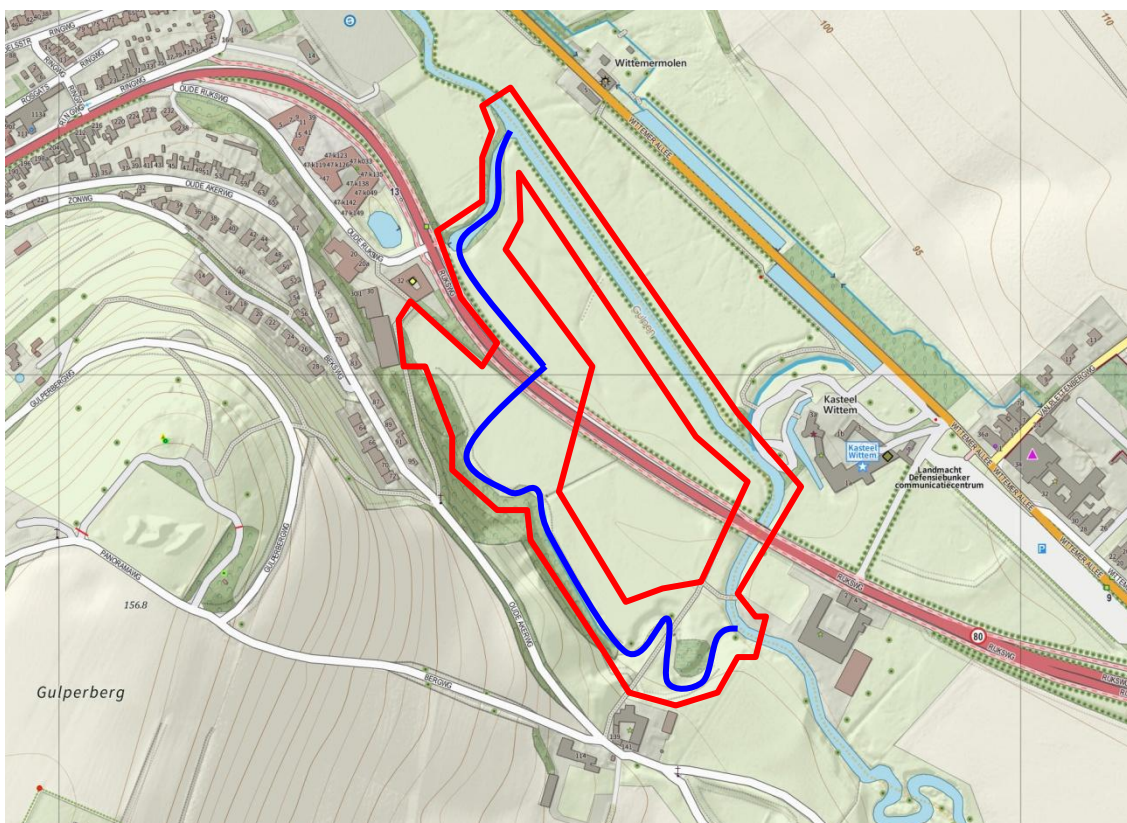
1 Inleiding

1.1 Aanleiding en doelstelling

Aanleiding

Het Waterschap Roer en Overmaas is voornemens om de Oude Geul nabij de oostelijke komgrens van Gulpen te herstellen en aan te sluiten op het watersysteem van de Geul. Dit geeft enerzijds mogelijkheden voor de buffering van pieken in de afvoer van de Geul. Anderzijds ontstaat ruimte voor de ontwikkeling van aquatische levensgemeenschappen en oevergerelateerde natuurwaarden.

In 2014 is in samenhang met een aantal deelprojecten in de dorpsrand van Gulpen een verkennend natuurwaardenonderzoek uitgevoerd door bureau VERBEEK. Het tracé voor de voorliggende reconstructie van de Oude Geul is daarin niet volledig meegenomen. Daarnaast wordt per 1 januari 2017 de Wet Natuurbescherming van kracht. In deze wetgeving zijn enkele wijzigingen doorgevoerd ten opzichte van de tot op heden vigerende Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Om die reden heeft het waterschap opdracht gegeven aan bureau VERBEEK voor de uitvoering van enerzijds een actualisatie van het onderzoek uit 2014 en anderzijds het completeren van het onderzoek met de nog niet onderzochte delen van het tracé. De voorliggende rapportage is daarvan het resultaat. Het gebied dat is onderzocht in het kader van het verkennende natuurwaardenonderzoek is begrensd in figuur 1.

Figuur 1: Ligging onderzoeksgebied met in blauw het tracé van de te reconstrueren Oude Geul.

Doelstelling

Voorliggend onderzoeksrapport heeft tot doel invulling te geven aan de vanuit beleid en wetgeving gestelde verplichting onderzoek te verrichten naar de mogelijke effecten van de voorgestane ingreep op beschermde natuurwaarden. Op basis van een globale effectbeoordeling wordt ook nagegaan in hoeverre natuurbeleid en -wetgeving de voorgenomen ingreep in de weg staat. Tevens worden algemene aanbevelingen gedaan voor de uitvoering van de werkzaamheden conform de geldende kaders vanuit natuurbescherming.

Het onderzoek geeft inzicht in de volgende zaken:

- Het voorkomen van beschermde flora en fauna binnen of in de (directe) omgeving van het onderzoeksgebied.
- Als gevolg van de voorgenomen ingreep te verwachten negatieve effecten op eventueel aangetroffen beschermde flora en fauna.
- Ligging van het onderzoeksgebied ten opzichte van beschermde natuurgebieden.
- Als gevolg van de voorgenomen ingreep te verwachten negatieve effecten op beschermde natuurgebieden.
- Eventueel noodzakelijke maatregelen, vervolgstappen of vervolgonderzoek.

1.2 Opzet van de rapportage

In de navolgende paragrafen wordt allereerst ingegaan op de voorgenomen ingreep en op de huidige verschijningsvorm van het onderzoeksgebied. Hoofdstuk 2 “Wetgeving en beleidskader” behandelt de diverse relevante delen van deze wet. Hoofdstuk 3 “Methode” beschrijft de ten behoeve van dit onderzoek aangewende onderzoeksmethodiek. In hoofdstuk 4 “Natuurwaarden” worden de bevindingen uit de diverse onderzoeken weergegeven. Hoofdstuk 5 “Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet Natuurbescherming” beschrijft de te verwachten effecten van de voorgenomen ingreep op de (mogelijk) in het onderzoeksgebied aanwezige beschermde natuurwaarden en beschrijft de hieruit voortvloeiende consequenties. Daarnaast worden aanbevelingen gedaan voor de uitvoer van de werkzaamheden conform de Wet Natuurbescherming. Hoofdstuk 6 “Natuurbeleid en regelgeving” geeft inzicht in de kaders vanuit het vigerende natuurbeleid en de daaruit voortvloeiende regelgeving ten aanzien van het onderzoeksgebied. In hoofdstuk 7 “Globale effectbeoordeling i.r.t. Natuurbeleid en regelgeving” wordt de voorgenomen ingreep tegen het licht van het beleid en de regelgeving aangaande natuur gehouden en wordt zo nodig globaal inzicht gegeven in de mitigatie en/of compensatieverplichting die daaruit voortkomt.

1.3 Beschrijving van de voorgenoemen ingreep

Figuur 2: Voorontwerp voor de reconstructie van de Oude Geul (bureau VERBEEK, concept, november 2016).

De Oude Geul betreft een voormalige bedding van de Geul die in de 19de eeuw is vervangen door de rechtgetrokken huidige loop van de Geul. Delen van de oude bedding zijn nog in het landschap aanwezig. Aan de dorpsrand van Gulpen zijn echter ook delen van de bedding verdwenen en is herstel daarvan niet mogelijk. Als gevolg daarvan bestaat de reconstructie van de Oude Geul uit twee delen:

1. Herstel Oude Geul door het terug op diepte brengen van het beekprofiel en het realiseren van een bovenstroomse en benedenstroomse aansluiting op de Geul, zodanig dat na aansluiting het gehele jaar circa 130 l/sec Geulwater door de Oude Geul gaat stromen.
2. Aanleg nieuwe beekloop om beide te herstellen beekgedeeltes met elkaar te verbinden. In samenhang daarmee wordt een duiker onder de N278 aangelegd om beide zijden met elkaar te verbinden.

Aan de boveninstroom wordt met stapelstenen een 'brievenbus'constructie gemaakt ten behoeve van de waterverdeling. In verband daarmee wordt de buitenbocht van de Geul over circa 20 meter met stapelwerk vastgelegd. Benedenstreams van de duiker onder de N278 wordt de bocht van de Oude Geul vastgelegd met stapelwerk om oevererosie buiten de kadastrale grens te voorkomen.

Een struinpad wordt met stapstenen over de beek geleid. De dam met duiker in het bestaande struinpad naar hoeve De Bek wordt verwijderd en vervangen door een voorde. Daar waar de Oude Geul de grote weide tussen de voet van de Gulperberg en de N278 kruist wordt eveneens een voorde aangelegd ten behoeve van landbouwdoeleinden en ten behoeve van het creëren van

een praktisch oversteek voor rundvee. Aan de zijde van het natuurtransferium aan de dorpsrand van Gulpen wordt het talud verflauwd zodat een goed bewandelbaar struipad ontstaat.

Vanaf T=25 zal de weide inunderen. Daartoe wordt de oever van de Geul ter hoogte van het bovenstroomse aansluitpunt van de Oude Geul over circa 30 meter op hoogte gebracht om zo een gereguleerde inundatie mogelijk te maken. Voor het gecontroleerd doorvoeren van het inundatiewater dient doorstroming via de onder de N278 aanwezig dassentunnel voorkomen te worden. Daarom is rondom de zuidelijke opening een wal gelegd.

Langs de Oude Geul worden verspreid enkele bomen aangeplant en ter plekke van de kruising van de N278 hagen. De oevers van de Oude Geul krijgen een natuurlijke vegetatie.

1.4 Beschrijving van het onderzoeksgebied

Het onderzoeksgebied wordt gevormd door het traject van de Geul en de Oude Geul oostelijk van de bebouwde kom van Gulpen. De ligging van het onderzoeksgebied is weergegeven op de luchtfoto in figuur 3. Het onderzoeksgebied heeft een oppervlakte van circa 7,5 ha.

Figuur 3: Begrenzing van het onderzoeksgebied (bron luchtfoto: provincie Limburg 2015).

De RD-coördinaten van het zwaartepunt van het onderzoeksgebied zijn $X = 191,530$ en $Y = 314,010$. Het onderzoeksgebied strekt zich daarmee uit over twee kilometerhokken, te weten 191-313 en 191-314.

Het onderzoeksgebied is gelegen in het dal van de Geul. Het gebied ligt merendeels op de dalbodem. De oude Geulloop ligt deels aan de voet van de Gulperberg en het op het onderste deel van de helling gelegen hellingbos behoort eveneens tot het onderzoeksgebied.

Globaal gezien kunnen in het onderzoeksgebied twee deelgebieden worden onderscheiden, namelijk de bestaande Geulloop en de te herstellen oude Geulloop. De oevers van de over een groot deel van het te onderzoeken traject rechte bestaande Geulloop zijn begroeid met een meer of minder bloemrijke ruigte (zie figuur 4). Ten noorden van de N278 wordt de Geul aan beide zijden geflankeerd door een rij hoge populieren waarin veel Maretak groeit (zie figuur 5). De aangrenzend van de Geul gelegen gronden zijn grotendeels in gebruik als grasland (zie figuur 6). Een bijzonder landschappelijk element wordt hier gevormd door het kasteelpark van Kasteel Witten.

De te herstellen oude Geulloop volgt ten dele de voormalige, goed in het landschap herkenbare bedding aan de voet van de Gulperberg (zie figuur 7). De voormalige bedding wordt hier overschaduwd door aangrenzend groeiend bos of bosschages en grote delen zijn permanent vochtig tot waterhoudend (zie figuur 8). De deels zeer steile helling ten zuiden van de bedding is merendeels begroeid met hellingbos. De aangrenzend van de voormalige bedding gelegen vlakke delen zijn in gebruik als grasland. Ter hoogte van Hotel Gulpenerland en de N278 is de voormalige bedding niet meer zichtbaar en zal een nieuwe beekloop worden uitgegraven. Deze nieuw te graven beekloop zal enkele eenvormige en soortenarme graslanden met beperkte natuurwaarden doorsnijden (zie figuur 9 en 10). Aan de noordzijde van de N278 zal deze nieuw te graven beekloop tenslotte weer aansluiten op de voormalige bedding die hier verborgen gaat onder struweel en jonge bosschages (zie figuur 11).

Gebouwen en dergelijke zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig. De in de rapportage in 2013 genoemde deelgebieden 'poel Vivrecomplex' en 'terrein Bogers' maken geen deel uit van het onderzoeksgebied anno 2016.

Figuur 4: De bestaande Geulloop ten zuiden van de N278, vanaf de N278 in zuidelijke richting gezien.

Figuur 5: De bestaande Geulloop ten noorden van de N278, juist westelijk van het kasteelpark, in noordwestelijke richting gezien.

Figuur 6: Eenvormige graslanden flankeren de bestaande Geulloop, hier vanaf de N278 in noordwestelijke richting gezien.

Figuur 7: De bosrand markeert de ligging van de voormalige Geulbedding aan de voet van de Gulperberg; hier vanaf het natuurtransferium in zuidoostelijke richting gezien.

Figuur 8: Detail van de voormalige Geulbedding aan de voet van de Gulperberg.

Figuur 9: Onderzoeksgebied voor de nieuw te graven beekloop aan de zuidzijde van de N278, hier vanaf de N278 in zuidwestelijke richting gezien.

Figuur 10: Onderzoekgebied voor de nieuw te graven beekloop aan de noordzijde van de N278, hier in noordwestelijke richting gezien.

Figuur 11: Detail van de voormalige Geulbedding nabij de monding in de bestaande Geulloop.

2 Wetgeving en beleidskader

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de relevante wetgeving en het natuur- en soortenbeleid vanuit de verschillende overheden, dat van belang is bij de voorgenomen herinrichting van het onderzoeksgebied.

In de Nederlandse natuurwetgeving wordt onderscheid gemaakt tussen soortenbescherming en gebiedsbescherming. De soortenbescherming is vastgelegd in de Flora- en faunawet, en omvat de bescherming van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. De gebiedsbescherming is vastgelegd in de Natuurbeschermingswet (1998) en omvat de bescherming van natuurgebieden die zijn aangewezen in het kader van de Vogel- en Habitatrictlijn (Natura2000), alsmede beschermde natuurmonumenten. Daarnaast bestaat de Boswet waarin de bescherming van houtopstanden is geregeld. Per 1 januari 2017 worden deze wetten samengevoegd tot de nieuwe Wet Natuurbescherming.

Naast de wetgeving met betrekking tot soort- en gebiedsbescherming worden ook vanuit het beleid kaders gegeven ten aanzien van de instandhouding van natuur, bos en landschapselementen. De Provincie Limburg heeft deze kaders vastgelegd in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg en de daaraan verbonden provinciale Omgevingsverordening. Op gemeentelijk niveau is de bescherming van natuur, bos en landschapselementen verankerd in het bestemmingsplan, eventuele structuur- en gebiedsvisies en de APV of bomen-/kapverordening.

2.1 Soortenbescherming: De Flora- en faunawet

2.1.1 Algemeen

Op 1 januari 2002 is in Nederland de Flora- en faunawet in werking getreden. In de Flora- en faunawet zijn de bepalingen t.a.v. soortenbescherming uit de Vogel- en Habitatrictlijn geïmplementeerd, zodat invulling wordt gegeven aan de Europese wet en regelgeving op dit gebied.

De doelstelling van de Flora- en faunawet is de bescherming en het behoud van in het wild voorkomende plant- en diersoorten. Hierbij geldt het zogenaamde “nec-tenzij” principe. Het nec-tenzij principe houdt in dat handelingen waarbij een schadelijk effect op volgens de wet beschermde soorten optreedt in principe verboden zijn, maar dat hier onder voorwaarden van afgeweken kan worden.

De Flora- en faunawet erkent de intrinsieke waarde van plant- en diersoorten, ook van soorten die niet van direct nut zijn voor de mens. Hiertoe is in de wet een algemene zorgplicht opgenomen (artikel 2, lid 1). Deze zorgplicht houdt in dat planten en dieren niet onnodig vernield, verstoord of gedood mogen worden, en dat handelingen waarvan men weet of waarvan men redelijkerwijs kan vermoeden dat deze een schadelijk effect hebben op planten of dieren in beginsel niet uitgevoerd mogen worden. Indien dergelijke handelingen toch moeten plaatsvinden, dient men maatregelen te nemen die erop zien dat de negatieve effecten van deze handelingen zo veel mogelijk worden beperkt. De algemene zorgplicht geldt voor alle in het wild voorkomende plant- en diersoorten, dus ook voor soorten die geen expliciete bescherming genieten binnen de Flora- en faunawet.

2.1.2 Verbodsbepalingen

Binnen hoofdstuk III van de Flora- en faunawet zijn een aantal verbodsbepalingen opgenomen die zien op het voorkomen van verstoring en/of beschadiging van in het wild levende plant- en diersoorten. De in het kader van de voorgenomen ingreep meest relevante verbodsbepalingen staan hieronder genoemd, het betreft de artikelen 8 t/m 12 van de wet.

- **Artikel 8:** Het is verboden (beschermde) planten te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.
- **Artikel 9:** Het is verboden (beschermde) dieren te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- **Artikel 10:** Het is verboden (beschermde) dieren opzettelijk te verontrusten.
- **Artikel 11:** Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van (beschermde) dieren te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- **Artikel 12:** Het is verboden eieren van (beschermde) dieren te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

2.1.3 Beschermde soorten

Ongeveer 500 in Nederland voorkomende plant- en diersoorten vallen onder de bescherming van de Flora- en faunawet.

Onder de Flora- en faunawet zijn als beschermde soort aangewezen (Ministerie van LNV, 2010):

- een aantal inheemse plantensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende zoogdiersoorten (m.u.v. de zwarte rat, de bruine rat en de huismuis);
- alle van nature op het grondgebied van de Europese Unie voorkomende vogelsoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende amfibieën- en reptielensoorten;
- alle van nature in Nederland voorkomende vissoorten (met uitzondering van de soorten als genoemd in de Visserijwet 1963);
- een aantal overige inheemse diersoorten;
- een aantal uitheemse dier- en plantensoorten.

Overige dier- en plantensoorten (zowel inheems als uitheems) zijn alleen beschermd indien zij bij Algemene Maatregel van Bestuur of Ministeriële regeling als beschermde soort zijn aangewezen. Ten aanzien van beschermde soorten kent de Flora- en Faunawet drie beschermingsregimes:

- Algemene soorten (categorie 1 soorten);
- Beschermde soorten (categorie 2 soorten);
- Streng beschermde soorten (categorie 3 soorten).

Categorie 1: Algemene soorten

Onder “algemene soorten” worden de soorten verstaan zoals genoemd in tabel 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Het betreft soorten die in Nederland zodanig algemeen voorkomen dat de gunstige staat van instandhouding niet in het geding is. De soorten in tabel 1 vallen onder het lichtste beschermingsregime.

Categorie 2: Beschermden soorten

Onder “beschermden soorten” worden de soorten verstaan zoals genoemd in tabel 2 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet. Deze soorten kennen een strenger beschermingsregime dan de soorten uit tabel 1.

Categorie 3: Streng beschermden soorten

Onder “streng beschermden soorten” worden de soorten verstaan zoals genoemd in bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet, alsmede de soorten zoals genoemd in bijlage IV van de Habitatrictlijn (tezamen genoemd in tabel 3 van AMvB artikel 75). Het betreft soorten die in Nederland en/of Europa (zeer) zeldzaam zijn of waarvan de gunstige staat van instandhouding onder druk staat. Op deze soorten is het strengste beschermingsregime van toepassing.

Vogels

Alle vogelsoorten zijn beschermd binnen de Flora- en faunawet. Vogelsoorten worden echter niet specifiek genoemd in de tabellen 1 t/m 3 van AMvB artikel 75. Tijdens het broedseizoen vallen alle vogelsoorten onder het strengste beschermingsregime. Werkzaamheden waarbij verstoring, verontrusting of beschadiging van broedende vogels, de nestlocatie of het broedsel optreedt zijn dan verboden. Voor een aantal vogelsoorten geldt bovendien dat de nestlocatie ook buiten het broedseizoen bescherming geniet. Vanwege voornoemde redenen worden vogels in het natuurwaardenonderzoek geschaard onder categorie 3: streng beschermden soorten.

De bescherming van vogels wordt nader toegelicht in de brochure “aangepaste beoordeling ontheffing ruimtelijke ingrepen Flora- en faunawet” (Dienst Regelingen, 2009). Hierin wordt onderscheid gemaakt in vijf categorieën. Voor nestlocaties van vogelsoorten die vallen onder de categorieën 1 t/m 4 gelden de verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 11 van de Flora- en faunawet gedurende het gehele jaar. Voor nestlocaties van vogelsoorten die vallen onder de vijfde categorie gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 uitsluitend gedurende het broedseizoen, tenzij zwaarwegende feiten of ecologische omstandigheden anders vereisen. Inventarisatie van nestlocaties van vogelsoorten in de vijfde categorie is dat geval ook noodzakelijk.

Voor vogelsoorten die niet vallen in de categorieën 1 t/m 5 gelden de verbodsbepalingen van artikel 11 uitsluitend gedurende het broedseizoen. Een vaste periode voor het broedseizoen is niet bepaald binnen de Flora- en faunawet (als richtlijn geldt de periode 15 maart tot 15 juli). Van belang is of er een broedgeval aanwezig is.

2.1.4 Ontheffing van de Flora- en faunawet

Indien tijdens de voorgenomen werkzaamheden een overtreding van de verbodsbepalingen, zoals genoemd in hoofdstuk 3 van de Flora- en faunawet, niet kan worden voorkomen is een ontheffing ex. Artikel 75 van de Flora- en faunawet noodzakelijk. In sommige gevallen geldt hiervoor echter een vrijstelling.

De noodzaak voor een ontheffingsaanvraag is afhankelijk van het beschermingsregime van de desbetreffende soort, alsmede de aard van de werkzaamheden.

Categorie 1: Algemene soorten

Voor “algemene soorten” geldt vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet indien sprake is van werkzaamheden die te kwalificeren zijn als “bestendig beheer of onderhoud”, “bestendig gebruik” of werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling. Voor overige werkzaamheden dient een ontheffing te worden aangevraagd, deze ontheffingsaanvraag wordt onderworpen aan een zogenaamde “lichte toets”. Bij een lichte toets

wordt gekeken of de werkzaamheden geen afbreuk doen aan de gunstige staat van instandhouding van de betreffende soort.

Categorie 2: Beschermden soorten

Voor “beschermden soorten” geldt vrijstelling voor artikel 8 t/m 12 van de Flora- en faunawet indien sprake is van werkzaamheden die te kwalificeren zijn als “bestendig beheer of onderhoud”, “bestendig gebruik” of werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling of inrichting.

Hierbij geldt als voorwaarde dat de werkzaamheden worden uitgevoerd volgens een door de minister van economische zaken goedgekeurde gedragscode.

Voor overige werkzaamheden, of wanneer er geen goedgekeurde gedragscode beschikbaar is, dient een ontheffing te worden aangevraagd. Deze ontheffingsaanvraag wordt onderworpen aan een lichte toets (zie “algemene soorten”).

Categorie 3: Streng beschermden soorten

Voor “streng beschermden soorten” geldt vrijstelling voor de artikelen 8, 9, 11 en 12 van de Flora- en faunawet indien sprake is van werkzaamheden die te kwalificeren zijn als “bestendig beheer of onderhoud” in de landbouw, bosbouw of in het kader van natuurbeheer. Ook geldt vrijstelling voor werkzaamheden die te kwalificeren zijn als “bestendig gebruik”. Voor overige werkzaamheden, waaronder werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling, is geen vrijstelling mogelijk, hiervoor dient een ontheffing te worden aangevraagd.

*** Soorten uit bijlage 1 van AMvB artikel 75**

Een ontheffingsaanvraag voor streng beschermden soorten zoals genoemd in bijlage 1 van AMvB artikel 75 van de Flora- en faunawet wordt onderworpen aan een zogenaamde “uitgebreide toets”. De uitgebreide toets omvat drie criteria waaraan moet worden voldaan:

- 1) er wordt geen afbreuk gedaan aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- 2) er is geen goed alternatief voor de geplande ontwikkeling;
- 3) de activiteit past binnen een van de hierna genoemde wettelijke belangen:
  - Onderzoek en onderwijs;
  - Repopulatie en herintroductie;
  - Bescherming van flora en fauna;
  - Veiligheid van het luchtverkeer;
  - Volksgezondheid of openbare veiligheid;
  - Dwingende redenen van openbaar belang;
  - Voorkomen van ernstige schade aan vormen van eigendom;
  - Belangrijke overlast veroorzaakt door dieren;
  - Uitvoering van werkzaamheden in het kader van bestendig beheer en onderhoud in de landbouw en bosbouw;
  - Bestendig gebruik;
  - Uitvoering in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.
- 4) Indien sprake is van werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling dan geldt nog een vierde criterium: De werkzaamheden worden op een zodanige manier uitgevoerd dat sprake is van “zorgvuldig handelen”.

*** Soorten uit bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels**

Voor streng beschermden soorten zoals genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn kan uitsluitend ontheffing worden verkregen voor de belangen die zijn opgenomen in de Habitatrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid;
- Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu wezenlijke gunstige effecten.

Voor vogels kan alleen ontheffing worden verkregen voor belangen die zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn. Dit zijn:

- Bescherming van flora en fauna;
- Veiligheid van het luchtverkeer;
- Volksgezondheid of openbare veiligheid.

Het voorgaande houdt in dat in principe geen ontheffing wordt verleend voor werkzaamheden in het kader van een ruimtelijke ontwikkeling waarbij voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van soorten zoals genoemd in bijlage IV van de Habitatrichtlijn en vogels worden beschadigd of vernield (de term voortplantings- of "vaste rust of verblijfplaats" wordt in dit kader ruimer opgevat dan enkel de locatie van het nest, maar heeft betrekking op het totale leefgebied/territorium). Indien de verwachting bestaat dat tijdens een project voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dergelijke (vogel) soorten worden beschadigd of vernield dienen maatregelen te worden genomen die ervoor zorgen dat de functionaliteit van de vaste rust- of verblijfplaats in stand blijft. Bijvoorbeeld door het aanbieden van alternatieve nestlocaties binnen het leefgebied/territorium. Indien dit op goede wijze plaatsvindt dan is geen sprake van beschadiging of vernietiging van een voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaats, maar enkel nog van verstoring. In dat geval kan een ontheffing worden verkregen voor alle belangen zoals genoemd in de Flora- en faunawet (inclusief ruimtelijke ontwikkeling).

2.2 Gebiedsbescherming: De Natuurbeschermingswet 1998

De Natuurbeschermingswet richt zich op de bescherming van natuurgebieden. Voor de Natuurbeschermingswet zijn dan ook niet zozeer (zeldzame) dier- en plantensoorten van belang, maar eerder bijzondere ecosystemen, biotopen, habitats en andere terreingebonden zaken als geologische of landschappelijke aspecten.

Sinds 2005 zijn de bepalingen van de Europese Vogel- en Habitatrichtlijn (tezamen genoemd "Natura2000") geïmplementeerd in de Natuurbeschermingswet. Zodoende is het Europese beleid ten aanzien van natuurbescherming in de Nederlandse wet verankerd.

De Natuurbeschermingswet regelt de aanwijzing en de bescherming van de volgende gebieden:

- Vogel- en Habitatrichtlijngebieden (Natura2000-gebieden);
- Beschermde natuurmonumenten;
- Wetlands.

Voor activiteiten die een schadelijk effect hebben op beschermde natuurgebieden geldt een vergunningplicht. Dit geldt ook voor activiteiten die (ver) buiten het natuurgebied plaatsvinden, maar toch een effect kunnen hebben op het gebied; de zogenaamde "externe werking" (denk bijvoorbeeld aan een verhoogde stikstofdepositie in een gebied als gevolg van de uitbreiding van een veehouderij of de aanleg van een weg op enkele kilometers afstand). Er dient dan ook altijd te worden nagegaan of ten gevolge van een voorgenomen activiteit of ruimtelijke ingreep een negatief effect optreedt in een beschermd natuurgebied, ook als de activiteit of ingreep plaatsvindt op enige afstand van het beschermde gebied. De provincies zijn over het algemeen bevoegd gezag voor vergunningverlening in het kader van de Natuurbeschermingswet.

2.3 De Boswet

De bescherming van bossen wordt geregeld in de Boswet. De Boswet ziet op het behoud van het bestaande bosareaal in Nederland. Wanneer een bos of bomenrij onder de boswet gekapt wordt geldt een meldingsplicht en een herplantplicht. In uitzonderlijke situaties kan de minister van EZ op grond van de boswet een kapverbod opleggen.

De boswet geldt alleen buiten de bebouwde kom. Het beleid t.a.v. het kappen van bomen binnen de bebouwde kom wordt door de gemeente bepaald, meestal in de vorm van een kapverordening.

2.4 Wet Natuurbescherming (per 01-01-2017)

Per 1 januari 2017 vervangt de Wet Natuurbescherming de Flora- en faunawet, de Natuurbeschermingswet 1998 en de Boswet. Daarmee wordt een integraal en vereenvoudigd wettelijk kader voor het behoud van de biologische diversiteit en een duurzaam gebruik van bestanddelen daarvan gevormd, mede ter uitvoering van de Europese Vogel- en Habitatrictlijn en diverse verdragen inzake de biologische diversiteit en de bescherming van bedreigde dier- en plantensoorten en hun natuurlijke leefomgeving.

De Wet Natuurbescherming is gericht op:

- Het beschermen en ontwikkelen van de natuur, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden van de biologische diversiteit
- Het doelmatig beheren, gebruiken en ontwikkelen van de natuur ter vervulling van maatschappelijke functies.

2.4.1 De algemene zorgplicht

De Wet Natuurbescherming erkent de intrinsieke waarde van Natura2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Hiertoe is in de wet een algemene zorgplicht opgenomen (artikel 1.11). Deze zorgplicht houdt in dat handelingen die nadelig zijn, of waarvan een ieder redelijkerwijs kan vermoeden dat ze nadelig zijn, achterwege blijven, dan wel maatregelen worden getroffen om die gevolgen te voorkomen en voor zover dat niet mogelijk is die gevolgen zoveel mogelijk worden beperkt of ongedaan gemaakt.

2.4.2 Bescherming Natura2000-gebieden

De Wet Natuurbescherming regelt de bescherming van Natura2000-gebieden, de aanwijzing en begrenzing daarvan. Een aanwijzingsbesluit omvat in elk geval de instandhoudingsdoelstellingen ten aanzien van leefgebieden voor vogelsoorten voor zover nodig ter uitvoering van de Europese Vogelrichtlijn en/of de natuurlijke habitats van soorten voor zover nodig ter uitvoering van de Europese Habitatrictlijn. Gedeputeerde Staten stellen voor het betreffende gebied een beheerplan op waarin, gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, de nodige instandhoudingsmaatregelen en de beoogde resultaten staan geformuleerd.

Het is verboden zonder vergunning van Gedeputeerde staten projecten te realiseren of andere handelingen te verrichten die gelet op de instandhoudingsdoelstellingen voor een Natura2000-gebied de kwaliteit van de natuurlijke habitats of de habitats van de soorten in dat gebied kunnen verslechteren of een significant verstoring effect kunnen hebben op de soorten waarvoor dat gebied is aangewezen. Dit geldt zowel voor initiatieven binnen de begrenzing van een

Natura2000-gebied als voor initiatieven buiten een Natura2000-gebied maar met een externe werking in dat Natura2000-gebied.

Ten behoeve van de vergunningverlening dient initiatiefnemer een passende beoordeling uit te voeren van de gevolgen van het initiatief voor het Natura2000-gebied. Vergunning wordt slechts verleend indien de zekerheid is verkregen dat het initiatief de natuurlijke kenmerken van het gebied niet zal aantasten.

Indien de vereiste zekerheid niet kan worden verkregen, dan kan vergunning worden verleend indien voldaan wordt aan elk van de volgende voorwaarden:

1. Er zijn geen alternatieven;
2. Het initiatief is nodig om dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en
3. De nodige compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura2000 bewaard blijft.

Voor prioritaire habitattypen geldt in afwijking van punt 2 dat een project nodig is vanwege:

4. Argumenten die verband houden met de menselijke gezondheid, de openbare veiligheid of met voor het milieu wezenlijke gunstige effecten, of
5. Andere dwingende redenen van openbaar belang, na advies van de Europese Commissie.

2.4.3 Soortbescherming - soorten Europese Vogelrichtlijn

Dit betreft de vogelsoorten die in de Flora- en faunawet binnen categorie 3 vielen (zie paragraaf 2.1.4). Ook in de Wet Natuurbescherming zijn vogels streng beschermd. In de voorliggende rapportage zullen de betreffende soorten worden aangeduid als zijnde *streng beschermd*.

Het is verboden:

- opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen;
- opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen;
- eieren van vogels te rapen of onder zich te hebben;
- vogels opzettelijk te storen;
- Het voorgaande verbod is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Gedeputeerde staten is bevoegd ontheffing te verlenen van de hiervoor benoemde verboden ten aanzien van vogels van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun nesten, rustplaatsen of eieren. Daarbij dient voldaan te zijn aan de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig
  - a. In het belang van volksgezondheid en openbare veiligheid;
  - b. In het belang van de veiligheid van het luchtverkeer;
  - c. Ter voorkoming van belangrijke schade aan gewassen, vee, bossen, visserij en wateren;
  - d. Ter bescherming van flora en fauna;
  - e. Voor onderzoek of onderwijs, het uitzetten of herinvoeren van soorten, of voor de daarmee samenhangende teelt, of
  - f. Om te vangen, het onder zich hebben of elke andere wijze van verstandig gebruik van bepaalde vogels in kleine hoeveelheden selectief en onder strikt gecontroleerde omstandigheden toe te staan.
3. De maatregelen leiden niet tot verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

2.4.4 Soortbescherming - soorten Europese Habitatrictlijn

Dit betreft een groot deel van de diersoorten en plantensoorten die in de Flora- en faunawet binnen categorie 3 vielen (zie paragraaf 2.1.4), zoals de inheemse vleermuissoorten. Ook in de Wet Natuurbescherming zijn planten- en diersoorten uit deze categorie streng beschermd. In de voorliggende rapportage zullen de betreffende soorten worden aangeduid als zijnde *streng beschermd*.

Het is verboden

- In het wild levende dieren van soorten uit bijlage IV van de Habitatrictlijn, bijlage II van het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen;
- Dieren opzettelijk te verstoren;
- Eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen;
- De voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen;
- Planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrictlijn of bijlage I bij het verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
- De soorten als bedoeld in het voorgaande punt en het eerste punt onder zich te hebben of te vervoeren, tenzij de bedoelde planten en dieren aantoonbaar zijn gefokt of gekweekt.

Gedeputeerde staten is bevoegd ontheffing te verlenen van de hiervoor benoemde verboden ten aanzien van planten en dieren van daarbij aangewezen soorten, dan wel ten aanzien van hun voortplantingsplaatsen, rustplaatsen of eieren van dieren. Daarbij dient voldaan te zijn aan de volgende voorwaarden:

1. Er bestaat geen andere bevredigende oplossing;
2. Zij is nodig
  - a. In het belang van de bescherming van de wilde flora en fauna, of in het belang van de instandhouding van de natuurlijke habitats;
  - b. Ter voorkoming van ernstige schade aan vooral gewassen, veehouderijen, bossen, visgronden, wateren of andere vormen van eigendom;
  - c. In het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
  - d. Voor onderzoek en onderwijs, repopulatie of herintroductie van deze soorten, of voor daartoe benodigde kweek, met inbegrip van de kunstmatige vermeerdering van planten, of
  - e. Om het onder strikt gecontroleerde omstandigheden mogelijk te maken op selectieve wijze en binnen bepaalde grenzen een beperkt, bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde dieren van de aangewezen soorten te vangen of onder zich te hebben, onderscheidenlijk een beperkt bij de ontheffing of vrijstelling vastgesteld aantal van bepaalde planten van de aangewezen soort te plukken of onder zich te hebben.
3. Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

2.4.5 Soortbescherming - andere soorten

Naast de soorten die beschermd zijn op grond van de Europese Vogelrichtlijn en de Europese Habitatrictlijn is op nationaal niveau een aanvullende lijst vastgesteld van diersoorten en plantensoorten die eveneens beschermd zijn op basis van de Wet Natuurbescherming.

De diersoorten en plantensoorten die onder dit beschermingsregime vallen, waren in de Flora- en faunawet ingedeeld onder zowel categorie 1, 2 als 3. Dat wil zeggen dat voor een aantal soorten het beschermingsregime aangescherpt is, terwijl het voor enkele soorten iets verlicht is. In de voorliggende rapportage zullen de betreffende soorten worden aangeduid als zijnde *beschermd*.

Het grootste verschil met de Flora- en faunawet is, dat een groot aandeel van de nu nog beschermde flora onder de Wet Natuurbescherming geen wettelijke bescherming meer geniet.

In analogie van het beschermingsregime voor soorten uit de Europese Habitatrichtlijn is het verboden om:

- De betreffende diersoorten opzettelijk te doden of te vangen;
- Vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van de betreffende diersoorten te beschadigen of te vernielen, of
- De betreffende plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

De eerste twee punten zijn niet van toepassing op Bosmuis, Huisspitsmuis en Veldmuis voor zover deze dieren zich in of op gebouwen bevinden of daarbij behorende erven of roerende zaken bevinden.

In aanvulling op de ontheffingsgronden voor soorten uit de Habitatrichtlijn is Gedeputeerde staten voor de onder dit beschermingsregime vallende diersoorten en plantensoorten bevoegd om tevens op grond van onderstaande redenen ontheffing te verlenen:

- f. In het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling van gebieden, daaronder begrepen het daarop volgende gebruik van het ingerichte of ontwikkelde gebied;
- g. Ter voorkoming van schade of overlast, met inbegrip van schade aan sportvelden, schietterreinen, industrieterreinen, kazernes, of begraafplaatsen;
- h. Ter beperking van de omvang van de populatie van dieren, in verband met door deze dieren ter plaatse en in het omringende gebied veelvuldig veroorzaakte schade of in verband met de maximale draagkracht van het gebied waarin de dieren zich bevinden;
- i. Ter voorkoming of bestrijding van onnodig lijden van zieke of gebrekkige dieren;
- j. In het kader van bestendig beheer of onderhoud in de landbouw of bosbouw;
- k. In het kader van bestendig beheer of onderhoud aan vaarwegen, watergangen, waterkeringen, waterstaatswerken, oevers, vliegvelden, wegen, spoorwegen of bermen, of in het kader van natuurbeheer
- l. In het kader van bestendig beheer en onderhoud van de landschappelijke kwaliteiten van een bepaald gebied, of,
- m. In het algemeen belang.

2.4.6 Bescherming houtopstanden

In afwijking met de Boswet is de uitzonderingscategorie voor Italiaanse populier, Linde, Paardenkastanje en Treurwilg komen te vervallen. Voor deze soorten dient op basis van de nieuwe wet ook melding te worden gemaakt bij het voornemen tot rooien. Houtopstanden die zijn bedoeld voor de productie voor biomassa en zijn aangeplant na 1 januari 2013 zijn in de nieuwe wet uitgezonderd van de meldingsplicht. Daarnaast is het onderscheid tussen Populieren, Wilgen en hun geknotte varianten komen te vervallen. In beide gevallen zijn de houtopstanden vrijgesteld van de meldingsplicht.

Gemeenten kunnen in hun bomenverordening of APV nadere regels stellen omtrent het behouden van boombeplantingen zoals ook in de Boswet mogelijk was. In afwijking met de Boswet heeft de gemeente (en de provincie) nu ook de bevoegdheid gekregen nadere regels te

stellen omtrent het behoud van hoogstamfruit. Provincie en gemeente hebben hierdoor een beter handvat gekregen voor het in stand houden van boomgaarden die in het kader van subsidieregelingen voor natuur- en landschapontwikkeling zijn aangeplant.

2.5 Overige regelgeving

2.5.1 Provinciale regelgeving - soortbescherming

In verband met de inwerkingtreding van de Wet Natuurbescherming per 1 januari 2017 heeft de provincie Limburg een Ontwerp-Wijzigingsverordening gepubliceerd met betrekking tot de Omgevingsverordening Limburg 2014. In deze wijzigingsverordening worden enerzijds de wijzigingen in de verwijzingen naar beschermingsniveaus en wetartikelen geregeld. Anderzijds maakt de provincie gebruik van haar bevoegdheid om op basis van artikel 3.10 lid 2 van de West Natuurbescherming voor het grondgebied van deze provincie een vrijstelling te verlenen van verbodsartikelen uit artikel 3.10. Het betreft het verbodsartikel uit artikel 3.10 lid 1 over het vangen van door de provincie aangewezen soorten uit bijlage III van de wijzigingsverordening en het vernielen of opzettelijk beschadigen van hun vaste verblijfplaatsen of rustplaatsen. De kalenderperiode waarvoor de vrijstelling van toepassing is, verschilt per soort.

Het vangen is slechts toegestaan wanneer het niet redelijkerwijs mogelijk is om de dieren te verdrijven van de locatie waar de werkzaamheden plaatsvinden. Dit vangen dient plaats te vinden met de in de wijzigingsverordening voorgeschreven middelen.

De hier genoemde vrijstelling is slechts van toepassing op de belangen f, j, k en l uit paragraaf 2.4.5.

2.5.2 Provinciale regelgeving - gebiedsbescherming

De provincies wijzen gebieden aan ten behoeve van het Natuurnetwerk Nederland (in het Provinciaal Omgevingsplan Limburg 2014 betreft het de Goudgroene natuurzone). Dit Natuurnetwerk vormt een samenhangend netwerk van (potentiële) natuurgebieden met als doel de verspreiding van plant- en diersoorten te bevorderen, teneinde het duurzaam voortbestaan van deze soorten te garanderen.

Het Natuurnetwerk Nederland bevat alle Natura2000-gebieden, maar ook aanvullende gebieden. Binnen het Natuurnetwerk Nederland gelden beperkingen ten aanzien van ruimtelijke ontwikkelingen. Bij grootschalige ruimtelijke ingrepen binnen de Limburgse Goudgroene natuurzone wordt het zogenaamde 'nee, tenzij'-principe toegepast: Ruimtelijke ingrepen zijn niet toegestaan, tenzij er geen alternatieven zijn. Ook moet de ontwikkeling een groot openbaar belang dienen. De schadelijke effecten op het Natuurnetwerk Nederland moeten bovendien worden gecompenseerd. De regelgeving daaromtrent is vastgelegd in de Omgevingsverordening Limburg 2014.

Voor kleinschalige ingrepen in het Natuurnetwerk Nederland geldt doorgaans een ander afwegingskader dan "nee, tenzij". Dergelijke ingrepen kunnen onder strikte voorwaarden veelal doorgang vinden d.m.v. een zelfstandige herbegeleiding van het Natuurnetwerk Nederland.

2.5.2 Gemeentelijke regelgeving

Op gemeentelijk niveau geldt dat het gemeentelijk bestemmingsplan van belang is. De bevoegdheid/plicht van gemeenten voor de vaststelling van een bestemmingsplan is vastgelegd in de Wet Ruimtelijke Ordening (2008). In het bestemmingsplan is vastgelegd welke vormen van ruimtegebruik op een bepaalde locatie is toegestaan. In de bestemmingsplannen wordt rijks- en provinciaal beleid ten aanzien van natuurbescherming nader uitgewerkt. Daaraan ligt veelal een

gebiedsvisie, structuurvisie, groen- of landschapsbeleidsplan waarin het lange termijnbeleid van de gemeente is vastgelegd ten grondslag. In gebieden met een ecologische bestemming of -ambitie is in veel gevallen voor werkzaamheden een omgevingsvergunning vereist.

Naast het bestemmingsplan kunnen in een gebied gemeentelijke verordeningen van kracht zijn waarmee rekening gehouden dient te worden. Dit is bijvoorbeeld de APV of de gemeentelijke kap- of bomenverordening. In deze verordeningen kunnen nadere regels worden gesteld omtrent het behoud van houtopstanden die buiten de reikwijdte van de Boswet vallen, of waar de gemeente nadere regels mag stellen aansluitend op de regelgeving uit de Boswet. Een gemeente kan tot dit laatste besluiten indien zij de instandhouding van bijvoorbeeld kleine landschapselementen niet voldoende in de regelgeving verankerd acht, of de bescherming van monumentale bomen binnen haar gemeente wil verankeren.

3 Methode

Op 3 november 2016 is een veldbezoek gebracht aan het onderzoeksgebied en de directe omgeving. Alle tijdens dit veldbezoek in het onderzoeksgebied aangetroffen wilde planten en diersoorten zijn genoteerd. Er is bijzondere aandacht besteed aan de mogelijke aanwezigheid van wettelijk strenger beschermde soorten (Flora- en faunawet categorie 2 en 3, toekomstige Wet Natuurbescherming) en de geschiktheid van het terrein voor deze soorten. Aan de hand van via internet vrij toegankelijke verspreidingsgegevens van flora en fauna en van de in verzamelde gegevens, waar nodig aangevuld met informatie in beschikbare verspreidingsatlassen van de diverse soortgroepen, is nagegaan welke strenger beschermde planten- en diersoorten en voorkomen in de omgeving van de onderzoekslocatie. Daarnaast is een zogenaamde *beknopte gegevensaanvraag* bij de NDFF (voorheen Natuurloket) gedaan voor het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Een overzicht van de geraadpleegde bronnen is weergegeven in de literatuurlijst. De aldus verkregen informatie is deels slechts beschikbaar op kilometerhok niveau of op uurhok niveau. Op basis van in het onderzoeksgebied aanwezige terreinkenmerken en de ecologie van de soorten is een inschatting gemaakt van de mogelijkheid dat strenger beschermde en/of bedreigde planten en diersoorten momenteel duurzaam in het onderzoeksgebied voorkomen. Tot slot is (mogelijke) aanwezigheid van soorten en habitattypen waarvoor het Natura2000-gebied Geuldal is aangewezen beoordeeld. Informatie over het Natura2000-gebied is ontleend aan het *Concept-Beheerplan* voor het gebied

4 Natuurwaarden

Om een beeld te krijgen van de natuurwaarden in het onderzoeksgebied zijn waarnemingen van 9 soortgroepen beschikbaar. Deze soortgroepen zijn vaatplanten, zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en overige ongewervelde dieren. In de teksten wordt conform de Flora- en faunawet onderscheid gemaakt tussen niet beschermde soorten, algemene soorten (categorie 1), beschermde soorten (categorie 2) en streng beschermde soorten (categorie 3). Ook wordt op basis van de Wet Natuurbescherming onderscheid gemaakt in beschermde (Andere soorten) en streng beschermde (Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn) soorten. Overzichten van de tijdens het veldbezoek aangetroffen soorten van deze soortgroepen zijn als bijlage 1 in dit rapport opgenomen.

4.1 Flora

Vaatplanten

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied 128 soorten hogere planten aangetroffen. Een overzicht van alle waargenomen plantensoorten is in bijlage 2 bij deze notitie opgenomen. De meeste van de aangetroffen soorten komen in Nederland en Limburg algemeen tot zeer algemeen voor en zijn niet in hun voorkomen bedreigd. Twee soorten worden genoemd op de landelijk Rode Lijst, namelijk Kruisbladwalstro (*kwetsbaar*) en Kamgras (*gevoelig*).

Flora- en faunawet

Tijdens het veldbezoek is in het onderzoeksgebied één wettelijk strenger beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk de Maretak (categorie 2: beschermde soort); deze soort groeit talrijk in de populieren langs de bestaande Geulloop en eveneens in enkele populieren langs het zuidelijk deel van de oude Geulloop (ter hoogte van de zuidelijk van het onderzoeksgebied gelegen hoeve De Bek). Bij het onderzoek in 2013 is in het onderzoeksgebied nog een tweede wettelijk strenger beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk Ruig klokje (categorie 2: beschermde soort). Van deze soort zijn enkele exemplaren aangetroffen in het hellingbos ten zuiden van de oude Geulloop. Naast deze soorten is Wilde marjolein (categorie 2: beschermde soort) aangetroffen in de berm langs de Rijksweg ter hoogte van het onderzoeksgebied; onzeker is of deze locatie betrekking heeft op het onderzoeksgebied zelf. Bij de provinciale vegetatiekartering in 2006 zijn Maretak, Ruig klokje en Wilde marjolein eveneens op voornoemde locaties aangetroffen. Daarnaast is in het hellingbos langs de oude Geulloop een andere strenger beschermde plantensoort aangetroffen, namelijk Herfsttijloos. Of de betreffende groeiplaats binnen de begrenzing van het huidige onderzoeksgebied ligt is onbekend. Elders in de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen zijn dat jaar nog zes andere strenger beschermde plantensoorten aangetroffen, namelijk Prachtklokje, Rapunzelklokje, Bosorchis, Grote keverorchis, Welriekende nachtorchis en Gulden sleutelbloem. De NDFP noemt voor de betreffende kilometerhokken in de periode 1996–2016 de aanwezigheid van respectievelijk acht en 21 strenger beschermde plantensoorten. Welke soorten dit betreft is onzeker. De diverse bossen en bosjes die de bestaande en oude Geulloop flankeren lijken geschikte groeiplaatsen voor de Grote keverorchis, en de aanwezigheid van deze soort wordt hier derhalve als *mogelijk* beoordeeld.

Uit het bovenstaande blijkt dat **Maretak** en **Ruig klokje** met zekerheid voorkomen in het onderzoeksgebied. De aanwezigheid van **Wilde marjolein**, **Herfsttijloos** en **Grote keverorchis** moet als *mogelijk* worden beoordeeld. Relevante muurbegroeiingen komen in het

onderzoeksgebied niet voor. De aanwezigheid van andere strenger beschermde plantensoorten in het onderzoeksgebied kan op basis van de beschikbare verspreidingsgegevens en van hun ecologie uitgesloten worden geacht.

Wet Natuurbescherming

Geen van de tijdens het veldbezoek waargenomen soorten wordt genoemd in de toekomstige Wet Natuurbescherming. Volgens verspreidingsgegevens op www.verspreidingatlas.nl zijn in de periode 2000-2016 in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen 20 plantensoorten waargenomen die onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermd zullen zijn, namelijk Blauw guichelheil, Grote leeuwenklauw, Kluwenklokje, Brave Hendrik, Wilde ridderspoor, Kleine wolfsmelk, Smalle raai, Spits havikskruid, Bokkenorchis, Naakte lathyrus, Groot spiegelklokje, Ruw parelzaad, Akkerogentroost, Vliegenorchis, Bergnachtorchis, Akkerboterbloem, Naaldenkervel, Karwijselie, Kruiptijm en Akkerdoornzaad (alle met een beschermingsniveau vergelijkbaar met de huidige categorie 2: beschermde soort). **Spits havikskruid** is tijdens de provinciale vegetatiekartering in 2006 in klein aantal aangetroffen op een grazig talud juist noordelijk van hoeve De Bek dat nog net binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied valt; *mogelijk* komt deze soort hier nog steeds voor. De overige soorten betreffen alle zeldzame tot uiterst zeldzame soorten die op grond van de bekende verspreiding en hun ecologie niet in het onderzoeksgebied te verwachten zijn.

Conclusies

In het onderzoeksgebied komen twee onder de huidige Flora- en faunawet strenger beschermde plantensoorten voor, namelijk Maretak en Ruig klokje; daarnaast moet worden gerekend met de *mogelijke* aanwezigheid van Wilde marjolein, Herfsttijloos en Grote keverorchis.

In het onderzoeksgebied moet worden gerekend met de *mogelijke* aanwezigheid van één onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde plantensoort, namelijk Spits havikskruid.

4.2 Fauna

4.2.1 Zoogdieren

Vleermuizen

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmee.nl zijn in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2006-2016 negen vleermuissoorten (alle vleermuissoorten streng beschermd onder zowel de huidige Flora- en faunawet als de toekomstige Wet Natuurbescherming) waargenomen, namelijk Laatvlieger, Watervleermuis, Ingekorven vleermuis, Vale vleermuis, Franjestaart, Rosse vleermuis, Gewone dwergvleermuis, Gewone grootoorvleermuis en Grijs grootoorvleermuis. Daarnaast werd in 2008 een Vale vleermuis waargenomen langs de Geul juist bovenstrooms van het onderzoeksgebied (bron: www.waarneming.nl). Bij de NDFP zijn voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen respectievelijk twee en vier vleermuissoorten bekend. Welke soorten dit betreft is onzeker. Naast de reeds genoemde waarneming van de Vale vleermuis is in elk geval en recente waarneming van de Gewone dwergvleermuis in het onderzoeksgebied beschikbaar: in 2013 werd een verkeersslachtoffer gevonden langs de N278 ter hoogte van de huidige Geul (bron: www.waarneming.nl).

Door de aanwezigheid van bomenrijen, bosranden, ruigten en een waterloop vormt het gehele onderzoeksgebied een geschikt foerageergebied voor diverse **vleermuissoorten**. Ook moet gerekend worden met de aanwezigheid van vliegroutes, bijvoorbeeld langs de bestaande Geulloop of langs de bosrand met de voormalige bedding. Geschikte holle bomen die als zomer- of winterverblijfplaats voor boombewonende vleermuizen kunnen fungeren zijn te verwachten

langs de bestaande Geulloop (met name parkbos kasteel Wittem) en langs de oude Geulloop (hellingbos, knotwilgen langs voormalige bedding), zodat hun aanwezigheid hier als *mogelijk* moet worden beoordeeld. Gebouwen zijn in het huidige onderzoeksgebied niet aanwezig zodat vaste verblijfplaatsen van gebouwenbewonende soorten niet in het onderzoeksgebied zijn te verwachten.

Conclusie

Het onderzoeksgebied vormt een geschikt leefgebied voor diverse vleermuissoorten. Naast de aanwezigheid van foerageergebied en vliegroutes moet gerekend worden met de *mogelijke* aanwezigheid van vaste verblijfplaatsen van boombewonende soorten.

Overige zoogdieren

Flora- en faunawet

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied (sporen van) drie verschillende landzoogdieren waargenomen. Een overzicht van alle waargenomen zoogdiersoorten is in bijlage 2 bij deze notitie opgenomen. Het betreft alle in Nederland en Limburg algemeen tot zeer algemeen voorkomende soorten die hier niet in hun voorkomen bedreigd zijn.

Wet Natuurbescherming

Volgens gegevens op www.telmee.nl is voor het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2006–2016 naast meerdere algemene soorten de aanwezigheid van negen strenger beschermde zoogdiersoorten bekend, te weten Eekhoorn, Grote bosmuis, Steenmarter, Wild zwijn (alle categorie 2: beschermde soorten), Bever, Das, Hamster, Hazelmuis en Waterspitsmuis (alle categorie 3: streng beschermde soorten). De NDFF noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen de aanwezigheid van respectievelijk zeven en zes strenger beschermde 'overige' zoogdiersoorten. Recente waarnemingen uit de betreffende kilometerhokken zijn in elk geval bekend van Das, Eekhoorn, Steenmarter, Wild zwijn en Bever (bron: www.waarneming.nl). Van de Das zijn tijdens het veldbezoek diverse mestputjes gevonden in de graslanden ter weerszijden van de Dassentunnel onder de N278. Tijdens het verkennend onderzoek in 2013 is van deze soort een burcht aangetroffen in het hellingbos langs de oude Geulloop, maar deze is tijdens het huidige veldbezoek niet teruggezocht. Van de Eekhoorn is een waarneming bekend van het hellingbos zuidelijk van de oude Geulloop, terwijl een tweede waarneming een vondst van een verkeersslachtoffer op de N278 ter hoogte van het onderzoeksgebied betreft (bron: www.waarneming.nl). De Steenmarter is op korte afstand van het onderzoeksgebied binnen de bebouwing van Gulpen en Wittem waargenomen, terwijl er eveneens een vondst van een verkeersslachtoffer is langs de N278 juist buiten het onderzoeksgebied (bron: www.waarneming.nl). Van de Bever zijn in voorgaande jaren zowel juist bovenstrooms als juist benedenstrooms van het onderzoeksgebied sporen gevonden langs de Geul (bron: www.waarneming.nl). De beschikbare waarneming van het Wild zwijn heeft geen betrekking op het onderzoeksgebied of de directe omgeving daarvan (bron: www.waarneming.nl).

Tijdens de controleronde van 14 december 2016 voor de te rooien houtopstanden is de dassenburcht aangetroffen. Deze is hoog in de helling gesitueerd (figuur 12 en 13). Ook is een duidelijk herkenbare dassenwissel aangetroffen (figuur 14) tussen het hellingbos en de dassentunnel onder de N278. Deze wordt dus frequent gebruikt door de Das.

Figuur 12: De dassenburcht is hoog op de helling zuidelijk van de Oude Geul gelegen (bron luchtfoto: limburg.nl).

Figuur 13: De dassenburcht ligt hoog in de helling. Het zigzagpad is de dassenwissel.

Figuur 14: De wissel richting de dassentunnel onder de N278. Deze vertrekt circa 30 meter oostelijk van de dassentunnel vanaf de helling van de Gulperberg.

Samenvattend kan worden gesteld dat tijdens het veldbezoek de aanwezigheid van de **Das** in het onderzoeksgebied met zekerheid kon worden bevestigd. De graslanden vormen een foerageergebied voor deze soort, terwijl de dassenburcht in het hellingbos hoog op de helling is gelegen. Daarnaast lijkt het onderzoeksgebied door de aanwezigheid van bossen, bosschages, ruigtes en een waterloop een geschikt leefgebied voor **Eekhoorn**, **Grote bosmuis**, **Steenmarter** en **Bever**, en hun aanwezigheid moet hier derhalve als mogelijk worden beoordeeld. Een duurzame aanwezigheid van Hamster, Hazelmuis, Waterspitsmuis, Wild zwijn en eventueel andere strenger beschermde zoogdiersoorten lijkt gezien hun ecologie en verspreiding echter onwaarschijnlijk.

Wet Natuurbescherming

Volgens gegevens op www.telmeel.nl is voor het betreffende uurhok de aanwezigheid van 26 zoogdiersoorten bekend die beschermd zullen zijn onder de toekomstige Wet Natuurbescherming. Naast de reeds genoemde Bever, Hamster, Hazelmuis (blijven alle streng beschermd), Das, Eekhoorn, Grote bosmuis, Steenmarter, Waterspitsmuis en Wild zwijn betreft dit Bosmuis, Woelrat, Ree, Rosse woelmuis, Huisspitsmuis, Egel, Haas, Dwergmuis, Aardmuis, Veldmuis, Ondergrondse woelmuis, Hermelijn, Bunzing, Konijn, Tweekleurige bosspitsmuis, Dwergspitsmuis en Vos (alle betreft het beschermde soorten). Zoals reeds aangegeven is tijdens het veldbezoek de aanwezigheid van de **Das** bevestigd, terwijl van de **Veldmuis** diverse holletjes zijn aangetroffen in de graslanden in het onderzoeksgebied. Door de aanwezigheid van bossen, bosschages, ruigte, grasland en een waterloop lijken delen van het onderzoeksgebied een geschikt leefgebied voor **Bever**, **Eekhoorn**, **Grote bosmuis**, **Steenmarter**, **Bosmuis**, **Woelrat**, **Ree**, **Rosse woelmuis**, **Egel**, **Haas**, **Dwergmuis**, **Aardmuis**, **Ondergrondse woelmuis**, **Hermelijn**, **Bunzing**, **Konijn**, **Tweekleurige bosspitsmuis**, **Dwergspitsmuis** en **Vos**; hun aanwezigheid wordt hier derhalve als mogelijk beoordeeld. Een duurzame aanwezigheid van Hamster, Hazelmuis, Waterspitsmuis en Wild zwijn lijkt gezien hun ecologie en verspreiding echter onwaarschijnlijk.

Conclusies

In het onderzoeksgebied komt één onder de huidige Flora- en faunawet strenger beschermde zoogdiersoort voor, namelijk de Das; daarnaast moet worden gerekend met de *mogelijke* aanwezigheid van Eekhoorn, Grote bosmuis, Steenmarter en Bever.

In het onderzoeksgebied komen met zekerheid twee onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde zoogdiersoorten voor, namelijk Das en Veldmuis; daarnaast moet worden gerekend met de *mogelijke* aanwezigheid van Bever, Eekhoorn, Grote bosmuis, Steenmarter, Bosmuis, Woelrat, Ree, Rosse woelmuis, Egel, Haas, Dwergmuis, Aardmuis, Ondergrondse woelmuis, Hermelijn, Bunzing, Konijn, Tweekleurige bosspitsmuis, Dwergspitsmuis en Vos.

4.2.2 Vogels

Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied twaalf vogelsoorten waargenomen (alle streng beschermd onder zowel de huidige Flora- en faunawet als de toekomstige Wet Natuurbescherming). Een overzicht van alle waargenomen vogelsoorten is in bijlage 1 bij deze rapportage opgenomen. Het betreft merendeels in Nederland en Limburg algemeen tot zeer algemeen voorkomende soorten. Voor al deze soorten is in het onderzoeksgebied geschikt broedbiotoop voorhanden en er kan worden aangenomen dat ze hier of in de directe omgeving tot broeden komen. Van één van de waargenomen soorten zijn de nesten jaarrond beschermd, namelijk van de Grote gele kwikstaart. Van deze soort werd één exemplaar waargenomen langs de bestaande Geulloop ter hoogte van de N278.

Tijdens het provinciaal broedvogelonderzoek in 2010, waarbij alleen minder algemene en zeldzame soorten worden onderzocht, zijn in het onderzoeksgebied diverse broedvogelsoorten aangetroffen. In de populierenrijen langs de bestaande Geulloop ten noorden van de N278 betrof het territoria van Holenduif en Boomkruiper alsmede twee Roekenkolonies met in totaal circa 60 nesten. Langs de oude Geulloop betrof het territoria van Boomklever, Boomkruiper, Zwarte kraai alsmede twee nesten van de Roek. Elders in het kilometerhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen zijn dat jaar 57 soorten broedvogels aangetroffen, waaronder vijf soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen, te weten Sperwer, Buizerd, Boomvalk, Huismus en de reeds genoemde Roek. Ten aanzien van soorten met jaarrond beschermde nesten of nestplaatsen zijn volgens gegevens op www.vogelatlas.nl in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen in de periode 2012-2016 nog zeven andere soorten aangetroffen, namelijk Havik, Gierzwaluw, Ransuil, Steenuil, de tijdens het veldbezoek waargenomen Grote gele kwikstaart, Wespandief en Kerkuil.

Door de aanwezigheid van opgaand geboomte en (park)bos langs de oude Geulloop en de bestaande Geulloop moet de aanwezigheid van **Havik, Sperwer, Roek, Buizerd, Boomvalk, Wespandief** en **Ransuil** hier als *mogelijk* worden beoordeeld. De Roek is hier in 2010 weliswaar als broedvogel aangetroffen, maar of dat nog steeds het geval is dient bevestigd te worden. Van de **Grote gele kwikstaart** was in 2013 een territorium aanwezig in de omgeving van de afsplitsing van de oude Geulloop en de bestaande Geulloop, en langs de bestaande Geulloop zijn potentiële nestlocaties aanwezig, zodat de aanwezigheid van deze soort eveneens als *mogelijk* moet worden beoordeeld. Huismus, Steenuil en Kerkuil broeden in gebouwen en dergelijke, en geschikte gebouwen zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig.

Conclusie

Het onderzoeksgebied vormt een geschikt broedgebied voor een groot aantal vogelsoorten, met name soorten van bossen en bosschages. Ten aanzien van vogelsoorten met jaarrond beschermde nesten moet worden gerekend met de *mogelijke* aanwezigheid van Havik, Sperwer, Roek, Buizerd, Boomvalk, Wespandief, Ransuil en Grote gele kwikstaart.

4.2.3 Amfibieën, reptielen, vissen

Amfibieën

Flora- en faunavet

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmee.nl zijn in de periode 2006-2016 zes wettelijk strenger beschermde amfibieënsoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Alpenwatersalamander (categorie 2: beschermde soort), Geelbuikvuurpad, Kamsalamander, Vinpootsalamander, Vroedmeestpad en Vuursalamander (alle categorie 3: streng beschermde soorten). De NDFP noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen voor de periode 2006-2016 respectievelijk twee en één strenger beschermde amfibieënsoorten. Het is onzeker welke soorten dit betreft, maar in elk geval zijn uit de betreffende kilometerhokken diverse recente waarnemingen van de Alpenwatersalamander bekend (bron: www.waarneming.nl). Informatie over de aanwezigheid van strenger beschermde amfibieënsoorten in het onderzoeksgebied is niet beschikbaar. Door de aanwezigheid van stilstaand open water vormen de poelen in de bedding van de oude Geulloop een potentieel leefgebied voor de **Alpenwatersalamander**, en de aanwezigheid van deze soort moet hier derhalve als mogelijk worden beoordeeld. De aanwezigheid in het onderzoeksgebied van Geelbuikvuurpad, Kamsalamander, Vinpootsalamander, Vroedmeesterpad en Vuursalamander en eventueel andere strenger beschermde amfibieënsoorten kan op grond van hun verspreiding en ecologie uitgesloten worden.

Wet Natuurbescherming

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmec.nl zijn in de periode 2006–2016 tien onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde amfibieënsoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Naast de reeds genoemde Geelbuikvuurpad, Kamsalamander (beide blijven streng beschermd) Alpenwatersalamander, Vinpootsalamander, Vroedmeestpad en Vuursalamander betreft dit Bastaardkikker, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander (alle soorten beschermd op basis van de nieuwe wet). Door de aanwezigheid van stilstaand open water vormen de poelen in de bedding van de oude Geulloop een potentieel leefgebied voor **Alpenwatersalamander**, **Bruine kikker**, **Gewone pad** en **Kleine watersalamander**, en de aanwezigheid van deze soorten moet hier derhalve als mogelijk worden beoordeeld. Voor de Bastaardkikker zijn deze poeltjes te klein en efemer. De aanwezigheid in het onderzoeksgebied van Geelbuikvuurpad, Kamsalamander, Vinpootsalamander, Vroedmeestpad en Vuursalamander en eventueel andere onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde amfibieënsoorten kan op grond van hun verspreiding en ecologie eveneens uitgesloten worden.

Conclusies

In het onderzoeksgebied moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van één onder de huidige Flora- en faunawet strenger beschermde amfibieënsoort, namelijk de Alpenwatersalamander.

In het onderzoeksgebied moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van vier onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde amfibieënsoorten, namelijk Alpenwatersalamander, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander.

Reptielen

Flora- en faunawet

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmec.nl zijn in de periode 2006–2016 twee wettelijk strenger beschermde reptielensoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Levendbarende hagedis (categorie 2: beschermde soort) en Hazelworm (categorie 3: streng beschermde soort). De NDFD noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen de aanwezigheid van respectievelijk twee en drie strenger beschermde reptielensoorten. Van zowel Levendbarende hagedis als van Hazelworm zijn enkele waarnemingen beschikbaar uit de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen; het is onbekend welke de derde soort betreft. Geen van de beschikbare waarnemingen heeft betrekking op het onderzoeksgebied. Het hellingbos langs de oude Geulloop lijkt, zeker in samenhang met de aangrenzend gelegen graslanden op de Gulperberg, een geschikt leefgebied voor de **Hazelworm** en de aanwezigheid van deze soort moet hier derhalve als mogelijk worden beoordeeld. De Levendbarende hagedis is gezien het ontbreken van geschikt leefgebied niet in het onderzoeksgebied te verwachten.

Wet Natuurbescherming

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmec.nl zijn in de periode 2006–2016 twee onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde reptielensoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Hazelworm en Levendbarende hagedis (beide soorten zullen onder een beschermingsregime vallen vergelijkbaar met de huidige categorie 2: beschermde soorten). De mogelijkheid dat deze soorten in het onderzoeksgebied voorkomen is reeds in de vorige alinea besproken.

Conclusie

In het onderzoeksgebied moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van één (strenger) beschermde reptielensoort, namelijk de Hazelworm.

Vissen

Flora- en faunawet

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmeec.nl zijn in de periode 2006–2016 vier wettelijk strenger beschermde vissoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Beekdonderpad (categorie 2: beschermde soort), Beekprik, Elrits en Gestippelde alver (alle categorie 3: streng beschermde soorten). Dit stemt overeen met de bij de NDFF bekende gegevens die voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen wijzen op de aanwezigheid van respectievelijk vier en twee strenger beschermde vissoorten. Bij een uitgebreide visbemonstering in 2010 zijn in de bestaande Geulloop Beekdonderpad, Elrits en Gestippelde alver aangetroffen (Dorenbosch et al., 2012). De uiterst zeldzame Gestippelde alver is slechts in klein aantal aangetroffen, maar Beekdonderpad en Elrits komen hier in relatief hoge dichtheden voor en zijn ook recent nog waargenomen (bron: www.waarneming.nl). Op grond van deze gegevens kan worden geconcludeerd dat **Beekdonderpad**, **Elrits** en **Gestippelde alver**, naast diverse andere stroomminnende vissoorten, voorkomen in de bestaande Geulloop. Ook voor de **Beekprik** lijkt de bestaande Geulloop geschikt en de aanwezigheid van deze soort wordt hier derhalve als mogelijk beoordeeld.

Wet Natuurbescherming

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmeec.nl zijn in de periode 2006–2016 vier onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde vissoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk Beekdonderpad, Beekprik, Elrits en Gestippelde alver (alle soorten zullen onder een beschermingsregime vallen vergelijkbaar met de huidige categorie 2: beschermde soorten). De mogelijkheid dat deze soorten in het onderzoeksgebied voorkomen is reeds in de vorige alinea besproken.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen drie (strenger) beschermde vissoorten voor, namelijk Beekdonderpad, Elrits en Gestippelde alver; daarnaast moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van de Beekprik.

4.2.4 Dagvlinders, libellen en overige ongewervelden

Dagvlinders

Flora- en faunawet

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmeec.nl en op www.vlindernet.nl is in de periode 2006–2016 één wettelijk beschermde dagvlindersoort vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk het Klaverblauwtje (categorie 3: streng beschermde soort). De NDFF noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen de aanwezigheid van respectievelijk nul en drie wettelijk beschermde dagvlindersoorten. Het is onbekend welke soorten dit betreft. Door het ontbreken van geschikt leefgebied is een duurzame aanwezigheid van Klaverblauwtje in het onderzoeksgebied uitgesloten. Een eventuele aanwezigheid van andere wettelijk beschermde dagvlindersoorten moet op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens uitgesloten worden geacht.

Wet Natuurbescherming

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmeec.nl en op www.vlindernet.nl is in de periode 2006–2016 één onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde dagvlindersoort vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk de Sleedoornpage (deze soort zal onder een beschermingsregime vallen vergelijkbaar met de huidige categorie 2: beschermde soorten). Door de spaarzame aanwezigheid van Sleedoorn vormt het onderzoeksgebied geen geschikt leefgebied voor de Sleedoornpage. Een eventuele aanwezigheid van andere onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde dagvlindersoorten kan op grond van hun ecologie en verspreiding eveneens uitgesloten worden geacht.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen wettelijk beschermde dagvlindersoorten voor.

Libellen

Flora- en faunawet

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmeec.nl zijn in de periode 2006–2016 géén wettelijk beschermde libellensoorten vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. De NDFF noemt voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen evenmin wettelijk beschermde libellensoorten. Een duurzame aanwezigheid van wettelijk beschermde libellensoorten in het onderzoeksgebied kan om die reden worden uitgesloten.

Wet Natuurbescherming

Volgens verspreidingsgegevens op www.telmeec.nl is in de periode 2006–2016 één onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde libellensoort vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk de Bosbeekjuffer (deze soort zal onder een beschermingsregime vallen vergelijkbaar met de huidige categorie 2: beschermde soorten). Van deze soort zijn diverse recente waarnemingen beschikbaar uit de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen, waaronder één waarneming uit 2012 van enkele exemplaren langs de bestaande Geulloop juist zuidelijk van de N278, dat wil zeggen binnen de begrenzing van het onderzoeksgebied. Op basis van de beschikbare waarnemingen blijkt de kern van de populatie zich te bevinden langs de Eyserbeek bij Roodborn en langs de Geul zuidelijk van Partij. De bestaande Geulloop lijkt nog steeds geschikt voor de **Bosbeekjuffer**, zodat de aanwezigheid van deze soort hier als mogelijk moet worden beoordeeld. Een eventuele aanwezigheid van andere onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde dagvlindersoorten kan op grond van hun ecologie en verspreiding echter uitgesloten worden geacht.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen onder de huidige Flora- en faunawet beschermde libellensoorten voor.

In het onderzoeksgebied moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van één onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde libellensoorten, namelijk de Bosbeekjuffer.

Overige soortgroepen

Flora- en faunawet

Van de ‘overige soortgroepen’ (kevers, kreeftachtigen, tweekleppigen) is volgens www.telmeec.nl in de periode 2006–2016 één onder de Flora- en faunawet strenger beschermde soort vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk het Vliegend hert (categorie 2: beschermde soort). Deze keversoort die voor het Natura2000-gebied Geuldal als doelsoort is aangemerkt, komt in de directe omgeving van het onderzoeksgebied niet voor (Smit & Krekels, 2006). De NDFF noemt dan ook géén strenger beschermde vertegenwoordigers van deze

'overige soortgroepen' voor de twee kilometerhokken waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Een eventuele aanwezigheid in het onderzoeksgebied van strenger beschermde vertegenwoordigers van deze 'overige soortgroepen' kan op grond van deze gegevens worden uitgesloten.

Wet Natuurbescherming

Van de 'overige soortgroepen' (kevers, kreeftachtigen, tweekleppigen) is volgens www.telmee.nl in de periode 2006–2016 één onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde soort vastgesteld in het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen, namelijk het Vliegend hert. Zoals reeds aangegeven komt deze soort in de omgeving van het onderzoeksgebied niet voor. Een eventuele aanwezigheid in het onderzoeksgebied van andere onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde vertegenwoordigers van deze 'overige soortgroepen' kan op grond van deze gegevens worden uitgesloten.

Conclusie

In het onderzoeksgebied komen geen onder de huidige Flora- en faunawet strenger beschermde en/of onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde vertegenwoordigers van deze 'overige soortgroepen' voor.

4.3 Conclusies op basis van veld- en literatuuronderzoek

Aan de hand van de resultaten van het veldbezoek en de gegevens uit de geraadpleegde literatuur kunnen de volgende conclusies worden getrokken aangaande het voorkomen van beschermde flora en fauna in het onderzoeksgebied:

1. Tijdens het veldbezoek zijn in het onderzoeksgebied twee Rode Lijstsoorten waargenomen, namelijk Kruisbladwalstro en Kamgras. Verder zijn geen bijzondere natuurwaarden aangetroffen.
2. Ten aanzien van onder de huidige Flora- en faunawet strenger beschermde flora en fauna (categorie 2 en 3) valt in het onderzoeksgebied te rekenen met de aanwezigheid van Maretak, Ruig klokje, Das, een groot aantal broedvogelsoorten waaronder *mogelijk* soorten met jaarrond beschermde nesten, Beekdonderpad, Elrits en Gestippelde alver, alsmede met de *mogelijke* aanwezigheid van Wilde marjolein, Herfsttijloos, Grote keverorchis, één of enkele vleermuissoorten, Eekhoorn, Grote bosmuis, Steenmarter, Bever, Havik, Sperwer, Roek, Buizerd, Boomvalk, Wespendif, Ransuil, Grote gele kwikstaart, Alpenwatersalamander, Hazelworm en Beekprik.
3. Onder de huidige Flora- en faunawet strenger beschermde (categorie 2 en 3) soorten dagvlinders, libellen en 'overige ongewervelden' komen in het onderzoeksgebied niet voor.
4. Ten aanzien van onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde flora en fauna valt in het onderzoeksgebied te rekenen met de aanwezigheid van Das, Veldmuis, een groot aantal broedvogelsoorten waaronder *mogelijk* soorten met jaarrond beschermde nesten, Beekdonderpad, Elrits en Gestippelde alver, alsmede met de *mogelijke* aanwezigheid van Spits havikskruid, één of enkele vleermuissoorten, Bever, een groot aantal meer of minder algemene zoogdiersoorten, Havik, Sperwer, Roek, Buizerd, Boomvalk, Wespendif, Ransuil, Grote gele kwikstaart, Alpenwatersalamander, Hazelworm, Beekprik en Bosbeekjuffer.

5. Onder de toekomstige Wet Natuurbescherming beschermde soorten dagvlinders en 'overige ongewervelden' komen in het onderzoeksgebied niet voor.
6. In vergelijking met 2013 is de situatie in het onderzoeksgebied niet wezenlijk veranderd. Wel is het huidige onderzoeksgebied een stuk kleiner dan in 2013; de poel bij het Vivre-complex en het natuurtransferium behoren niet tot het huidige onderzoeksgebied.

Voor niet beschermde soorten en vrijgestelde soorten op basis van de West Natuurbescherming is slechts de zorgplicht ex artikel 1.9 van de wet van toepassing (zie hoofdstuk 2). De effecten van de voorgenomen ingreep op (streng) beschermde soorten, voor zover relevant voor het onderzoeksgebied en het herstel van de Oude Geul, worden in hoofdstuk 5 globaal beoordeeld.

5 Globale effectbeoordeling i.r.t. de Wet Natuurbescherming

Op basis van de conclusies uit hoofdstuk 4 kan worden gesteld, dat bij de voorgenomen reconstructie van de Oude Geul rekening gehouden dient te worden met de (mogelijke) aanwezigheid van beschermde flora, zoogdieren, broedvogels, amfibieën, reptielen, vissen en libellen. Voor deze soortgroepen wordt in dit hoofdstuk op globale wijze beschreven of de voorgenomen ingreep leidt tot overtreding van verbodsartikelen uit de Wet Natuurbescherming (zie paragraaf 2.4).

5.1 Flora - Spits havikskruid

Zuidelijk van de Oude Geul komt ter hoogte van hoeve De Bek een kleine populatie Spits havikskruid (beschermde soort) voor. Onbekend is, of deze soort ook elders langs het traject van de Oude Geul voorkomt. Ten behoeve van het grondverzet zal een gedeelte van het onderzoeksgebied van de vegetatie worden ontdaan en/of tot het werkterrein behoren.

In voorbereiding op de uitvoering van de werkzaamheden en binnen het groeiseizoen van de soort is een schouw naar groeiplaatsen van Spits havikskruid binnen het werkterrein noodzakelijk. Eventueel aanwezige exemplaren dienen op basis van een gedragscode Wet Natuurbescherming beschermd te worden of zo nodig binnen het werkterrein verplant te worden. Door daarbij te werken op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming is een ontheffing op basis van artikel 3.10 van de wet niet nodig.

5.2 Zoogdieren - vleermuizen

Het onderzoeksgebied maakt onderdeel uit van het leefgebied van meerdere soorten vleermuizen. Van deze soorten zijn de vaste verblijfplaats en het essentiële leefgebied (foerageergebied en de routes daar naartoe) beschermd via de Wet Natuurbescherming.

Vleermuizen worden in het gebied waarin de Oude Geul wordt gereconstrueerd voornamelijk foeragerend en migrerend aangetroffen. De Oude Geul zal een natuurlijk karakter krijgen waarbij bestaande bomen zoveel mogelijk gehandhaafd blijven. Mocht blijken, dat bomen niet te handhaven zijn, dan wordt op basis van een schouw nagegaan of in potentie voor vleermuizen geschikte holtes aanwezig zijn. Vervolgens wordt een nadere inspectie gedaan ten aanzien van de actuele bewoning van de holte. Levert dat onderzoek niks op, dan wordt de boom geroid. Zijn wel tekenen van bewoning aanwezig, dan blijft de boom alsnog gehandhaafd.

5.3 Zoogdieren - andere soorten

Met betrekking tot de categorie andere soorten uit de Wet Natuurbescherming wordt op basis van de ontwerp-wijzigingsverordening onderscheid gemaakt tussen regulier beschermde soorten op basis van de wet, soorten met een beperkte vrijstelling en soorten met een algehele vrijstelling ten aanzien van vangen en het vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen. In het onderzoeksgebied zijn de effecten op alle drie de categorieën relevant.

1. Regulier beschermde soorten: In het onderzoeksgebied komt met zekerheid Das voor en mogelijk Bever en Grote bosmuis. De burchtlocatie van de Das ligt in het hellingbos, buiten de zone van werkzaamheden ten behoeve van de Oude Geul. Slechts een deel van het foerageergebied zal als gevolg van het reconstrueren van de Oude Geul tijdelijk minder

geschikt zijn. Van de Bever zijn slechts incidenteel vraatsporen aangetroffen. Van essentieel leefgebied is zodoende geen sprake. Ook blijft het onderzoeksgebied na de ingreep onverminderd geschikt als leefgebied voor zowel Bever als Das. Voor deze soorten is zodoende geen ontheffing noodzakelijk. Voor de Das geldt wel als randvoorwaarde dat de dassentunnel bij de uitvoering van het werk te allen tijden in de avond en nacht beschikbaar dient te zijn. Ook kan in dit geval gewerkt worden op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming.

Ten aanzien van de Grote bosmuis geldt, dat onder de opgaande vegetaties in de Oude Geul mogelijk vaste verblijfplaatsen van de Grote bosmuis aanwezig zijn. In dat geval kan gewerkt worden op basis van een door het ministerie goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming. Deze geeft een kader ten aanzien van de planning van de werkzaamheden en kan leiden tot aangepaste werkhandelingen.

2. Soorten met gedeeltelijke vrijstelling: Dit betreft de mogelijke aanwezigheid van Eekhoorn en Steenmarter in het onderzoeksgebied. Praktisch gezien komt het erop neer dat wanneer gewerkt wordt op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode in combinatie met het in acht nemen van de geschikte periode uit de wijzigingsverordening, geen ontheffingsplichtige situatie ontstaat.
3. Soorten met een algehele vrijstelling: Het gaat hier om de aanwezigheid van Veldmuis en de mogelijke aanwezigheid van Bosmuis, Woelrat, Ree, Rosse woelmuis, Egel, Haas, Dwergmuis, Aardmuis, Ondergrondse woelmuis, Hermelijn, Bunzing, Konijn, Tweekleurige bosspitsmuis, Dwergspitsmuis en Vos. Hier dient de zorgplicht ex artikel 1.11 in acht te worden genomen, zodanig dat deze dieren tijdens het werk te allen tijde de mogelijkheid hebben om een veilig heenkomen te zoeken.

5.4 Vogels

In het onderzoeksgebied komen meerdere soorten vogels tot broeden. Op basis van de Wet Natuurbescherming is het niet toegestaan nesten te vernielen of te beschadigen vanaf het moment van nestbouw tot het uitvliegen van de jongen. Voor vogelsoorten die jaarlijks naar hetzelfde nest terugkeren en/of slechts beperkt in staat zijn zelf nesten te bouwen, geldt dat het nest jaarrond bescherming geniet.

Opzettelijke verstoring van (broedende) vogels is niet toegestaan. Dit verbod is echter niet van toepassing indien de storing geen wezenlijke invloed heeft op de gunstige staat van instandhouding van de betreffende vogelsoort. In de praktijk valt het echter aan te bevelen om zoveel als mogelijk buiten het broedseizoen te werken. Werken op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming kan daarbij houvast bieden.

In het onderzoeksgebied komen mogelijk jaarrond beschermde nesten voor van Havik, Sperwer, Roek, Buizerd, Boomvalk, Wespandief, Ransuil en Grote gele kwikstaart. Het uitvoeren van een schouw ten behoeve van te rooien bomen dient uitsluitend te geven over de aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van deze soorten. Een schouw van de oever van de Geul bij de bovenstroomse aansluiting van de Oude Geul heeft hetzelfde doel, maar dan ten aanzien van nesten van de Grote gele kwikstaart. Alleen indien nesten worden aangetroffen bestaat ten aanzien van het werk het risico op de noodzaak van een ontheffing. In het kader van de te creëren doorsteek kunnen potentiële nestlocaties voor de Grote gele kwikstaart worden gecreëerd in bijvoorbeeld het stapelwerk.

5.5 Amfibieën

In het onderzoeksgebied met gerekend worden met de mogelijke aanwezigheid van Alpenwatersalamander, Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Op basis van de ontwerp-wijzigingsverordening van de Provincie Limburg valt de Alpenwatersalamander onder de reguliere bescherming van de wet, maar vallen de andere soorten onder een algehele vrijstelling.

1. Regulier beschermde soorten: Alpenwatersalamander komt mogelijk voor in de natte tot drassige delen van de huidige Oude Geul. De werkzaamheden hebben gevolgen voor amfibieën, omdat vis geïntroduceerd wordt. Daarom is het noodzakelijk om te weten of Alpenwatersalamander daadwerkelijk aanwezig is. Is dat het geval, dan dient in vervangend leefgebied voorzien te worden en dienen de amfibieën verplaatst te worden. Deze handelingen kunnen worden uitgevoerd op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming.
2. Soorten met een algehele vrijstelling: Het gaat hier om de mogelijke aanwezigheid van Bruine kikker, Gewone pad en Kleine watersalamander. Hier dient de zorgplicht ex artikel 1.11 in acht te worden genomen, zodanig dat deze dieren tijdens het werk te allen tijde de mogelijkheid hebben om een veilig heenkomen te zoeken.

5.6 Reptielen - Hazelworm

In het onderzoeksgebied moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van één beschermde reptielensoort, namelijk de Hazelworm. Deze soort kent echter een gedeeltelijke vrijstelling op basis van de ontwerp-wijzigingsverordening van de Provincie Limburg. Praktisch gezien komt het erop neer dat wanneer gewerkt wordt op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode in combinatie met het in acht nemen van de geschikte periode uit de wijzigingsverordening, geen ontheffingsplichtige situatie ontstaat.

5.7 Vissen

In de Geul komen ter hoogte van de Oude Geul de als ‘andere soorten’ beschermde vissoorten Beekdonderpad, Elrits en Gestippelde alver voor en mogelijk de Beekprik. Het permanent doorlaten van 130 l/sec zal een beperkte waterstandsverlaging in de Geul tot gevolg hebben. Bij de vaststelling van het debiet voor de Oude Geul is echter meegenomen dat de Geul geschikt moet blijven voor de genoemde soorten. De Oude Geul biedt daarnaast potentieel nieuw leefgebied. Van een ontheffingsplichtige situatie ten aanzien van de vissen is zodoende geen sprake.

Tijdens de reconstructie van de Oude Geul dient in beperkte mate ook in de Geul gewerkt te worden ten behoeve van het maken van de boven- en benedenstroomse aansluiting. Door hier te werken op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming wordt voldaan aan de zorgplicht ten aanzien van de aanwezige beschermde vissoorten.

5.8 Libellen - Bosbeekjuffer

In het onderzoeksgebied komt mogelijk de Bosbeekjuffer voor. Deze soort valt onder de categorie ‘andere soorten’ uit de Wet Natuurbescherming. De kern van de populatie bevindt zich zowel noordelijk als zuidelijk ruim buiten het onderzoeksgebied. De splitsing Geul en Oude

Geul vormt ten aanzien van deze soort een aandachtspunt. De aanleg van het verdeelpunt voor het Geulwater kan worden uitgevoerd door te werken op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming. Aantasting van fysiek leefgebied van de soort is niet te verwachten. De Oude Geul kan in potentie als leefgebied functioneren voor deze soort wat de verbinding uitwisseling tussen de verschillende deelpopulaties van de soort ten goede komt.

5.9 Eindconclusie in relatie tot de Wet Natuurbescherming

Op basis van de conclusies uit paragraaf 4.3 en op basis van de effectbeoordeling voor de relevante soorten uit voorgaande paragrafen kan een aantal conclusies worden getrokken:

- Door bij de reconstructie van de Oude Geul te werken op basis van een door het ministerie van EZ goedgekeurde gedragscode Wet Natuurbescherming wordt voor de meeste soorten aan de zorgplicht voldaan;
- Als onderdeel van het werken op basis van de gedragscode wordt een schouw uitgevoerd ten behoeve van het vaststellen van de aan- of afwezigheid van groeiplaatsen van Spits havikskruid en nestlocaties van Grote gele kwikstaart. De resultaten van de schouw kunnen leiden tot het bijstellen van de voorgenomen werkzaamheden door bijvoorbeeld het werkterrein iets aan te passen.
- Een schouw van te rooien bomen is nodig om te voorkomen dat jaarrond beschermde nesten of holtes van vleermuizen vernield worden en overtreding ontstaat van verbodsartikelen uit de Wet Natuurbescherming. De resultaten van de schouw kunnen leiden tot het bijstellen van de voorgenomen werkzaamheden door bijvoorbeeld de beekloop om een boom heen te graven;

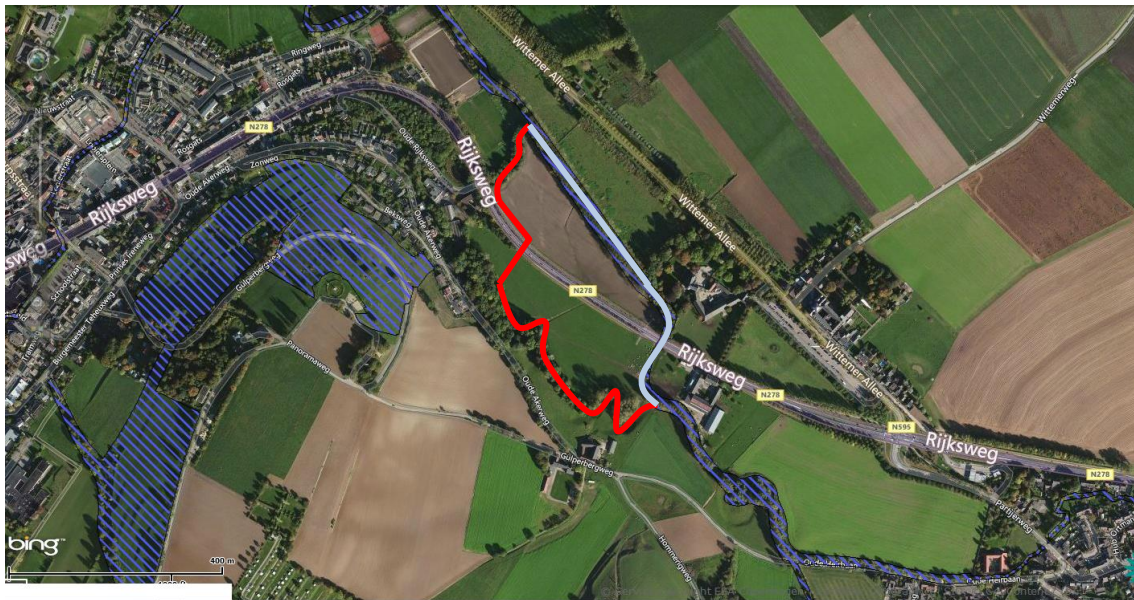
De eindconclusie ten aanzien van de soortbescherming is, dat rekening houdend met het bovenstaande, soortbescherming geen belemmering vormt voor de reconstructie van de Oude Geul.

6 Natuurbeleid en regelgeving

Bij de inventarisatie van het beleid en de regelgeving is in het bijzonder gekeken naar de van belang zijnde beleidsdocumenten, waarin het beleid op het gebied van natuur is vertaald. Het gaat hierbij om de regelgeving betreffende de Natura2000-gebieden, de Boswet, het Provinciaal Omgevingsplan Limburg, de bestemmingsplannen van de gemeente Gulpen-Wittem en de gemeentelijke bomenverordening. De invloed van deze wet- en regelgeving op het onderzoeksgebied is in de navolgende paragrafen op globale wijze beschreven.

6.1 Wet Natuurbescherming - Natura2000

Figuur 15: Ligging Oude Geul (rode lijn) ten opzichte van Natura2000-gebied Geuldal (bron: natura2000.eea.europa.eu/#). De Geul (lichtblauwe lijn) en onderdeel van het Natura2000-gebied Geuldal behoort tot het onderzoeksgebied.

Natura2000 betreft de natuurparels die vanwege hun natuurwaarden Europese bescherming genieten, wat in Nederland inhoudt, dat werkzaamheden of ontwikkelingen in (de nabijheid van) deze gebieden getoetst dienen te worden aan de Wet Natuurbescherming. Daarbij dient getoetst te worden aan de instandhoudings- en ontwikkelingsdoelstellingen van de voor het betreffende gebied aangewezen doelsoorten en habitattypen. Het gaat daarbij niet alleen om de directe gevolgen van een ingreep (zoals ruimtebeslag en optische verstoring), maar ook om de indirecte gevolgen (zoals vermesting en verdroging).

In Nederland komen - volgens de referentielijst van de Europese Commissie - 51 habitattypen van Annex I van de Habitatrictlijn voor waarvoor beschermde gebieden zijn aangewezen. Daarnaast komen ruim 30 planten- en diersoorten voor van Annex II van de richtlijn, waarvoor eveneens speciale beschermingszones zijn aangewezen. Enkele typen en soorten zijn in de Habitatrictlijn aangemerkt als prioritair. Voor de bescherming van deze typen en soorten wordt een extra inspanning van de lidstaten verwacht. De habitattypen en doelsoorten waarvoor het Natura2000-gebied Geuldal is aangewezen zijn weergegeven in tabel 1. Prioritaire typen zijn in deze tabel voorzien van een asterisk (*). Het voorkomen van habitattypen, van potentie- en

uitbreidingslocaties voor deze habitattypen en van doelsoorten in de directe omgeving van het onderzoeksgebied wordt weergegeven in bijlage 2 (habitattypen) en bijlage 3 (doelsoorten) bij deze notitie.

In tabel 1 staat voor elk habitatype aangegeven of het in het onderzoeksgebied (voor zover gelegen binnen de begrenzing van het Natura2000-gebied) of in een nabijgelegen deel van het Natura2000-gebied wordt aangetroffen. Voor de doelsoorten wordt aangegeven of in het onderzoeksgebied aan de in bijlage 4 geformuleerde biotoopeisen wordt voldaan en of er waarnemingen bekend zijn uit het onderzoeksgebied, uit een nabijgelegen deel van het Natura2000-gebied of uit het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen. Tenslotte is voor elke soort de aanwezigheid in het onderzoeksgebied beoordeeld, waarbij de mogelijkheid dat er sprake is van vaste verblijfplaatsen zoals bedoeld in de wet Natuurbescherming als criterium wordt gehanteerd.

Habitatype	In aangrenzend Natura 2000-gebied	In onderzoeksgebied
H3260 - Beken en rivieren met waterplanten	nee	nee
H6110* - Pionierbegroeiingen op rotsbodem	nee	nee
H6130 - Zinkweiden	nee	nee
H6210* - Kalkgraslanden	ja	nee
H6230* - Heischrale graslanden	potentieel	nee
H6430 - Ruigten en zomen	ja	mogelijk
H7220* - Kalktuffbronnen	nee	nee
H7230 - Kalkmoerassen	nee	nee
H9110 - Veldbies-beukenbossen	ja	nee
H9120 - Beuken-eikenbossen met Hulst	ja	nee
H6510 - Glanshaver- en vossenstaarthooilanden	potentieel	nee
H9160 - Eiken-haagbeukenbossen	ja	nee
H91E0* - Vochtige alluviale bossen	ja	nee

Doelsoort	Biotoop	Waarnemingen	In onderzoeksgebied
H1037 - Gaffellibel	nee	nee	nee
H1078* - Spaanse vlag	nee	aangrenzend Natura 2000	nee
H1083 - Vliegend hert	nee	uurhok	nee
H1096 - Beekprik	ja	aangrenzend Natura 2000	mogelijk
H1163 - Beekdonderpad	ja	onderzoeksgebied	ja
H1166 - Kamsalamander	nee	aangrenzend Natura 2000	nee
H1193 - Geelbuikvuurpad	nee	aangrenzend Natura-2000	nee
H1318 - Meervleermuis	nee	nee	nee
H1321 - Ingekorven vleermuis	ja	uurhok	mogelijk
H1324 - Vale vleermuis	ja	uurhok	mogelijk

Tabel 1: Habitattypen en doelsoorten voor Natura2000-gebied Geuldal in het onderzoeksgebied. Voor elk type is aangegeven of het aanwezig is in het aangrenzend Natura2000-gebied of in het onderzoeksgebied. Voor elke soort is aangegeven of in het onderzoeksgebied aan de biotoopeisen wordt voldaan, of er waarnemingen beschikbaar zijn uit het onderzoeksgebied, uit het uurhok waarin het onderzoeksgebied is gelegen of uit het nabijgelegen Natura2000-gebied, en of de soort in het onderzoeksgebied voorkomt dan wel te verwachten is.

Een beperkt deel van het onderzoeksgebied maakt deel uit van het Natura2000-gebied, namelijk de bestaande Geulloop en haar oevers. In het onderzoeksgebied, voor zover gelegen binnen de begrenzing van het Natura2000-gebied, komen volgens de bij het *Concept-Beheerplan* opgenomen kaarten die als bijlage 2 in deze notitie zijn opgenomen geen habitattypen voor. In de begeleidende tekst wordt voor de oevers van Geul in de omgeving van Gulpen echter wel het habitatype H6430 - Ruigten en zomen vermeld. *Mogelijk* dat de oeverruigtes langs de bestaande Geulloop tot dit habitatype kunnen worden gerekend; Kruisbladwalstro, een kenmerkende soort voor dit habitatype, komt er in elk geval regelmatig voor.

Van de in tabel 1 genoemde soorten zijn uitsluitend van de **Beekdonderpad** waarnemingen beschikbaar die met zekerheid betrekking hebben op het onderzoeksgebied. In paragraaf 4.2.1 is reeds aangegeven dat **Ingekorven vleermuis** en **Vale vleermuis** *mogelijk* in het onderzoeksgebied te verwachten zijn waarbij uitsluitend te rekenen valt met een beperkte functie als foerageergebied. Zomer- of winterverblijven van deze soorten zijn in het onderzoeksgebied niet aanwezig. In paragraaf 4.2.3 is aangegeven dat ook de aanwezigheid van de **Beekprik** hier als *mogelijk* wordt beoordeeld. Spaanse vlag, Kamsalamander en Geelbuikvuurpad zijn bekend uit nabijgelegen delen van het Natura2000-gebied, maar deze soorten zijn door het ontbreken van geschikt leefgebied niet in het onderzoeksgebied te verwachten. De overige doelsoorten voor het natura2000-gebied Geuldal zijn momenteel niet van het onderzoeksgebied of de directe omgeving bekend, ofschoon voor sommige wel geschikt leefgebied aanwezig lijkt in het onderzoeksgebied.

Conclusies

In het onderzoeksgebied, voor zover gelegen binnen het Natura2000-gebied, moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van habitatype H6430 - Ruigten en zomen. Van de voor het Natura2000-gebied Geuldal aangewezen doelsoorten is alleen de Beekdonderpad met zekerheid bekend uit het onderzoeksgebied. Daarnaast moet worden gerekend met de mogelijke aanwezigheid van Ingekorven vleermuis, Vale vleermuis en Beekprik.

6.2 Wet Natuurbescherming - Houtopstanden

De bescherming van houtopstanden in het buitengebied is eveneens geregeld via de wet Natuurbescherming. Het onderzoeksgebied valt geheel binnen de reikwijdte van de wet. De aanwezige opgaande beplantingen staan alle langs een bestaande, maar te herstellen watergang als bedoeld in artikel 4.1 lid f. Het rooien van aanwezige populieren en wilgen, tenzij geknot, is vrijgesteld van de meldingsplicht. Het rooien van andere boomsoorten dient wel gemeld te worden.

In de beekloop van de Oude Geul staan meerdere bomen waaronder vooral Wilg, Populier en Els. Een groot deel van het traject is echter boomloos.

Conclusie

Voor de op het tracé van de te reconstrueren Oude Geul aanwezige bomen geldt slechts deels een meldingsplicht, omdat Wilg en Populier, tenzij geknot, vrijgesteld zijn.

6.3 Provinciale Omgevingsverordening

In figuur 16 is de uitsnede van de kaart van het Provinciaal Omgevingsplan Limburg weergegeven met de voor de natuur relevante gebiedscategorieën.

Figuur 16: Uitsnede van het POL2014. In lichtgroen de Goudgroene Natuurzone, in geel de Zilvergroene Natuurzone en in blauwgrijs de Bronsgroene Landschapszone. (bron: www.limburg.nl). In rood de Oude Geul en in donkerblauw de Geul.

Het Natuurnetwerk Nederland omvat niet alleen de Natura2000-gebieden. Op provinciaal niveau zijn de belangrijkste natuurkernen eveneens onderdeel van dat Natuurnetwerk (de voormalige Ecologische Hoofdstructuur). In het Provinciaal Omgevingsplan Limburg zijn deze gebieden benoemt als Goudgroene Natuurzone (zie figuur 16). Daarnaast zijn de gebieden met een hoge potentie voor natuurontwikkeling begrensd als Zilvergroene Natuurzone. Deze laatste categorie is alleen rondom hoeve De Bek aanwezig.

Bij ontwikkelingen in de Goudgroene Natuurzone en de Bronsgroene Landschapszone dient toetsing plaats te vinden aan de Provinciale Omgevingsverordening. Ruimtelijke ontwikkelingen die buiten deze gebieden plaatsvinden en mogelijk een externe werking hebben naar de Goudgroene Natuurzone en de Bronsgroene Landschapszone hoeven niet getoetst te worden aan deze verordening.

De Oude Geul ligt grotendeels in de Goudgroene Natuurzone, raakt nabij hoeve De Bek aan de Zilvergroene Natuurzone en ligt ter plekke van de N278 en het voetbalterrein in de Bronsgroene Landschapszone.

Op basis van de provinciale Omgevingsverordening dient de voorgenomen ingreep getoetst te worden aan de aanwezige kernkwaliteiten Reliëf, Visueel-Ruimtelijk karakter, Groene karakter en Cultuurhistorisch erfgoed. Daarbij dient nader toegelicht te worden op welke wijze met de bescherming en de versterking van de kernkwaliteiten is omgegaan en hoe negatieve effecten worden gecompenseerd. In het onderzoeksgebied ligt op basis van de Landschapsvisie Zuid-Limburg een ambitie voor de ontwikkeling van natte graslanden aansluitend aan het hellingbos van de Gulperberg en opgaande beplanting langs het voetbalterrein.

De beleidsregel Natuurcompensatie van de provincie geeft invulling aan de toetsing van de kernkwaliteit 'Groene karakter'. Deze is echter alleen van toepassing op reeds aanwezige natuur.

Binnen de Bronsgroene Landschapszone aanwezige natuurwaarden kunnen eveneens reden zijn voor toepassing van de beleidsregel.

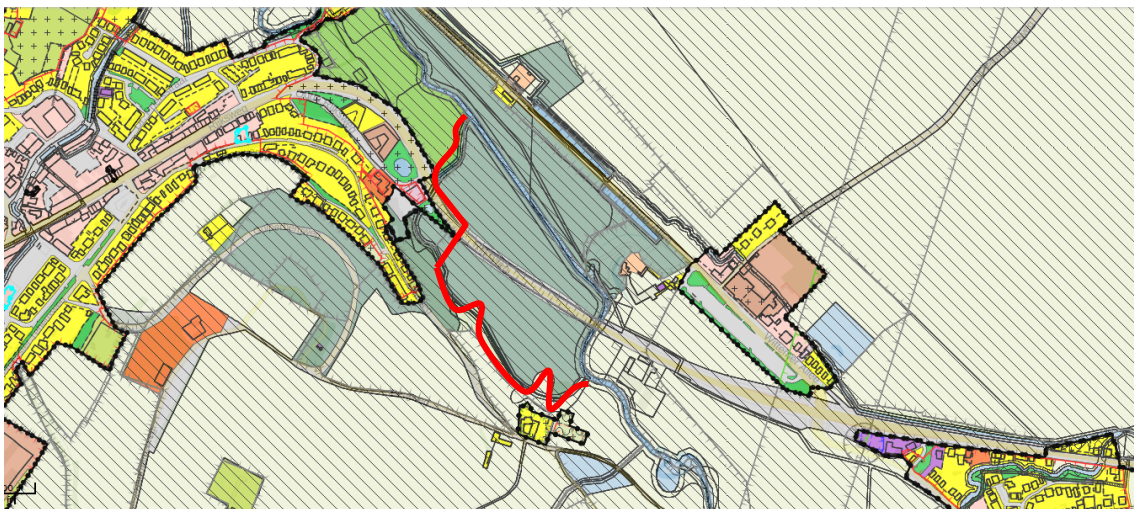
In het Provinciaal Natuurbeheerplan zijn de percelen waarin de Oude Geul wordt gereconstrueerd aangemerkt als ‘nog om te vormen tot natuur’. De aansluitende helling van de Gulperberg geldt wel als gerealiseerde natuur, ‘haagbeuken en essenbos’. Het in de Bronsgroene Landschapszone gelegen deel van de Oude Geul classificeert in de huidige situatie als oever met bomen en met een redelijk ontwikkelde vegetatie die voor 25-75% uit lage-kwaliteit indicerende soorten bestaat en meerdere aandachtsoorten. Algemene soorten domineren echter.

Conclusie

De te reconstrueren Oude Geul valt binnen de invloedssfeer van de provinciale Omgevingsverordening, maar is grotendeels aangeduid als ‘nog om te vormen tot natuur’ binnen de Goudgroene Natuurzone. Het gedeelte Oude Geul in de Bronsgroene Landschapszone achter het voetbalterrein kent slechts bescheiden natuurwaarden, maar valt daardoor wel binnen de reikwijdte van de beleidsregel Natuurcompensatie.

6.4 Bestemmingsplan gemeente Gulpen-Wittem

Het onderzoeksgebied valt binnen de begrenzing van het bestemmingsplan buitengebied van de gemeente Gulpen-Wittem uit 2011. Het onderzoeksgebied ligt deels binnen de bestemmingen ‘Water’ en ‘Natuur’ en deels op het grensvlak tussen enerzijds de bestemmingen ‘Natuur’ en anderzijds de bestemmingen ‘Agrarisch gebied met landschappelijke en/of natuurlijke waarden’ en ‘Sport’.

Figuur 17: Uitsnede uit het bestemmingsplan buitengebied uit 2011 met daarop zichtbaar de verschillende bestemmingsplannen voor het onderzoeksgebied. Voor de legenda wordt verwezen naar ruimtelijkeplannen.nl. De Oude Geul is met rode lijn aangeduid.

De loop van de te reconstrueren Oude Geul is op basis van de bestemming 'Natuur' vooral bestemd voor instandhouding, versterking en ontwikkeling van natuurlijke, landschappelijke, cultuurhistorische en archeologische waarden, met daaraan ondergeschikt extensief recreatief medegebruik.

Ingrepen zoals de reconstructie van de Oude Geul zijn op basis van deze bestemming omgevingsvergunningplichtig. De bestemming 'Water' maakt een reconstructie mogelijk zonder omgevingsvergunning voortvloeiend uit het bestemmingsplan. Deze bestemming loopt echter niet geheel gelijk met het te reconstrueren tracé.

Conclusie

Een deel van de werkzaamheden ten behoeve van de reconstructie van de Oude Geul liggen binnen de bestemming 'Natuur' en zijn zodoende omgevingsvergunningplichtig.

6.5 APV gemeente Gulpen-Wittem - kappen van bomen

In de gemeente Gulpen-Wittem is voor het kappen van bomen met een stamdiameter groter dan 25 centimeter een omgevingsvergunning noodzakelijk. Aangezien het onderzoeksgebied buiten de bebouwde kom is gelegen, is de APV slechts van toepassing op bomen waarvoor de gemeente vanuit het kader van de Wet Natuurbescherming nadere regels mag stellen. Wilgen en Populieren vallen hierbuiten. Elzen vallen bijvoorbeeld wel onder de APV.

Conclusie

Afhankelijk van de in het kader van de reconstructie van de Oude Geul te rooien boomsoorten en de stamdiameter van deze bomen is de APV wel of niet van toepassing.

6.6 Conclusies ten aanzien van de relevantie van natuurbeleid en -regelgeving

Ten aanzien van de ligging van het onderzoeksgebied kan het volgende geconcludeerd worden met betrekking tot de relevantie van het vigerende natuurbeleid en -regelgeving:

1. De Wet Natuurbescherming is van toepassing in verband met de mogelijke effecten van de reconstructie van de Oude Geul op de instandhoudings- en ontwikkelingsdoelstellingen van het Natura2000-gebied Geuldal en de eventueel te rooien bomen.
2. De Oude Geul ligt deels in de Goudgroene Natuurzone en deels in de Bronsgroene Landschapszone. Ingrepen in deze zone dienen getoetst te worden aan de provinciale Omgevingsverordening. In het verlengde daarvan ligt de toetsing van de ingreep aan de bestemming 'Natuur'.
3. De gemeentelijke APV is mogelijk van toepassing vanwege eventueel te rooien bomen.

7 Globale effectbeoordeling i.r.t. Natuurbeleid en regelgeving

Op basis van de conclusies uit hoofdstuk 6 kan worden gesteld, dat bij de voorgenomen reconstructie van de Oude Geul wat betreft natuurbeleid en -regelgeving rekening gehouden dient te worden met de Wet Natuurbescherming (zie paragraaf 2.4), de Provinciale Omgevingsverordening, het bestemmingsplan en de APV (zie paragraaf 2.5) zoals toegelicht in voorgaand hoofdstuk. Ten aanzien van deze regelgeving is in dit hoofdstuk op globale wijze beschreven of de voorgenomen ingreep leidt tot een natuurcompensatie- en/of vergunningplicht.

7.1 Wet Natuurbescherming

In hoofdstuk 6 is geconstateerd dat ten aanzien van de reconstructie van de Oude Geul de volgende habitattypen en doelsoorten relevant zijn:

1. H6430 - Ruigten en zomen - mogelijk aanwezig
2. Beekdonderpad - aanwezig in Geul
3. Beekprik - mogelijk aanwezig in Geul
4. Ingekorven vleermuis - maakt mogelijk gebruik van aanwezige landschapselementen
5. Vale vleermuis - maakt mogelijk gebruik van aanwezige landschapselementen

Op basis van de voorgenomen reconstructie van de Oude Geul, het ruimtebeslag daarvan en de mogelijke externe werking die daarvan uitgaat kan ten aanzien van het habitatype en de doelsoorten globaal het volgende geconstateerd worden

H6430 – Ruigte en zomen

In het onderzoeksgebied komen oeverruigtes voor langs de bestaande Geulloop die mogelijk tot dit habitatype kunnen worden gerekend; Kruisbladwalstro, een kenmerkende soort voor dit habitatype, komt er in elk geval regelmatig voor. De oever van de Geul aan het bovenstroomse einde van de Oude Geul bestaat echter uit intensief begraasd grasland, zodat de kans dat het habitatype hier aanwezig is, nihil is. Nabij het benedenstroomse uiteinde van de Oude Geul is tijdens de provinciale vegetatiekartering in 2008 Kruisbladwalstro aangetroffen. Deze soort is noordelijk van de originele uitstroom aanwezig. De nieuwe benedenstroomse aansluiting van de Oude Geul wordt daarom aan de zuidzijde van de originele aansluiting aangelegd, aan de zijde waar nu een productiehooiland aanwezig is. Op die wijze ontstaan geen negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstelling voor het habitatype. Aangezien de Oude Geul onderdeel is van het watersysteem en daarnaast een natuurfunctie heeft, zijn geen negatieve externe effecten op het nabij gelegen habitatype te verwachten. Een nadere toetsing van de voorgenomen ingreep aan de Wet Natuurbescherming lijkt in dit kader niet nodig.

Los van voorgaande effectbeoordeling levert de Oude Geul potenties op voor het habitatype, zodat de Oude Geul een bijdrage kan leveren aan de ontwikkelingsdoelstelling voor dit habitatype.

Beekdonderpad en Beekprik

Het enige te verwachten directe effect van het aantakken van de Oude Geul op de bestaande rechte Geulloop is een vermindering van de watertoevoer. Op basis van een hydraulische studie (Witteveen & Bos, 2013) en op basis van berekeningen door het Waterschap zal de Oude Geul zo worden vormgegeven, dat de bestaande Geulloop jaarrond voldoende waterafvoer ontvangt om als leefgebied voor Beekdonderpad en Beekprik te fungeren. Daarom is gekozen voor het afleiden van maximaal 130 l/sec naar de Oude Geul, dat overigens ter hoogte van de voetbalvelden weer samengevoegd wordt met de afvoer van de Geul zelf. Een voor vis passeerbaar verdeelwerk waarborgt dit. Daarnaast blijft de Geul dankzij het verdeelwerk de hoofdstroom ten opzichte van de Oude Geul, zodat de natuur zich voegt naar de doelstellingen ten aanzien van de beide vissoorten. Effecten op het leefgebied van de Beekdonderpad en de Beekprik zijn zodoende niet aanwezig. Wel ontstaat op termijn een positief effect in de potentiële uitbreiding van leefgebied in de Oude Geul.

Ingekorven vleermuis en Vale vleermuis

De beide uiteinden van de Oude Geul liggen net binnen het Natura2000-gebied. In deze kleine gebiedjes bevinden zich geen potentiële verblijfplaatsen van deze soort. Deze gebiedjes hebben slechts potentie als onderdeel van het foerageergebied. Beide vleermuissoorten hebben baat bij de ontwikkeling van het Natuurnetwerk Nederland langs de Oude Geul, omdat daardoor het voedselaanbod voor deze soorten wordt vergroot. Voor deze doelsoorten van het Natura2000-gebied is zodoende geen negatief effect te verwachten als gevolg van de reconstructie.

7.2 Provinciale omgevingsverordening

Een groot deel van de Oude Geul is gelegen binnen de begrenzing van de Goudgroene Natuurzone. De betreffende percelen zijn nog om te vormen tot natuur. De reconstructie van de Oude Geul levert een bijdrage aan de ontwikkeling van natuurwaarden in het gebied. Om die reden is geen sprake van aantasting van wezenlijke kenmerken en waarden. De Oude Geul is evenmin een nieuw object, omdat de Geul hier tot in de jaren '50 gestroomd heeft. Wel dient een nieuw gedeelte gegraven te worden. Daarbij gaat alleen productiegrasland verloren. De natuurwaarden die zich in en langs de Oude Geul kunnen ontwikkelen passen binnen de ambities uit het Provinciaal Natuurbeheerplan. Van een vergunningplichtige situatie is hier zodoende geen sprake.

Het benedenstroomse deel van de Oude Geul ligt binnen de begrenzing van de Bronsgroene Landschapszone. Hier zijn vooral lage-kwaliteit natuurwaarden aanwezig. Conform de provinciale Omgevingsverordening is voor een ingreep als het herstel van de Oude Geul in dit gebied de beleidsregel Natuurcompensatie van toepassing. Voor het herstel van de beek zal immers een deel van het aanwezige wilgenbosje gerooid moeten worden. Aangezien de natuur de kans krijgt langs de Oude Geul, wordt compensatie ter plekke gerealiseerd. Artikel 7 van de beleidsregel vereist dat deze compensatie in de vorm van een overeenkomst wordt vastgelegd.

De eventuele gevolgen voor de andere kernkwaliteiten van het gebied zijn van landschappelijke aard en vallen daardoor buiten het bereik van dit onderzoek.

7.3 Gemeentelijk bestemmingsplan buitengebied

Een groot deel van de Oude Geul wordt aangelegd binnen de bestemming 'Natuur'. Vanwege de natuurwaarden die zich kunnen ontwikkelen in en om de Oude Geul is de voorgenomen ingreep niet strijdig met de bestemming. Wel dient als gevolg daarvan voor het grondverzet, de inrichting van voordren en het aanbrengen van stapelmuren en stapstenen een omgevingsvergunning aangevraagd te worden.

7.4 De regelgeving omtrent het rooien van bomen

Op basis van het voorlopig ontwerp dient in ieder geval een viertal bomen gerooid te worden die voldoen aan de kaders vanuit de gemeentelijke APV. Dit betreft 3 Essen en een Zoete kers bij het natuurtransferium. In samenhang hiermee die nog een zekere oppervlakte bos gerooid of ten minste als hakhout beheerd te worden om het herstel van de Oude Geul mogelijk te maken. Herplant en natuurontwikkeling als bos geschiedt na het herstel van de Oude Geul ter plekke, zodat aan de randvoorwaarden vanuit artikel 4.2 van de Wet Natuurbescherming wordt voldaan. Van deze ingreep wordt op basis van de wet melding gemaakt bij de provincie Limburg. Het rooien van een aantal Canada populieren en knotwilgen valt weliswaar buiten de regelgeving, verspreid langs de Oude Geul worden diverse bomen aangeplant, zodat per saldo de oppervlakte bomen en bos gelijk blijft.

7.5 Eindconclusie in relatie tot natuurbeleid en regelgeving

Op basis van de conclusies uit paragraaf 6.6 en op basis van de effectbeoordeling voor de relevante regelgeving ten aanzien van natuur uit voorgaande paragrafen kan een aantal conclusies worden getrokken:

- Van een noodzaak tot een vergunningaanvraag in het kader van de Wet Natuurbescherming (Natura2000) is op dit moment geen sprake;
- In verband met de ingreep in de Bronsgroene Landschapszone en de compensatie ter plekke door aanleg van de Oude Geul dient op basis van de beleidsregel Natuurcompensatie slechts een overeenkomst opgesteld te worden met de provincie Limburg als bevoegd gezag.
- Vanuit het bestemmingsplan bestaat de noodzaak om een omgevingsvergunning aan te vragen voor de uitvoering van de werkzaamheden binnen de bestemming 'Natuur';
- Een aanvullende omgevingsvergunning is noodzakelijk in verband met het rooien van drie Essen en één Zoete kers aan de zijde van het natuurtransferium. Ditzelfde geldt ten aanzien van het melden van de te rooien bos in het kader van artikel 4.2 van de Wet Natuurbescherming. De daarmee samenhangende herplantplicht wordt ter plekke ingevuld door herplant en natuurontwikkeling.
- De herplantverplichting uit artikel 4.2 van de Wet Natuurbescherming geeft tevens invulling aan de compensatieverplichting van de Bronsgroene Landschapszone, omdat het hetzelfde landschapselement betreft.

De eindconclusie is dat, ondanks de noodzaak tot het aanvragen van vergunningen en het doen van een melding, de reconstructie van de Oude Geul op basis van de natuurwet- en regelgeving doorgang kan vinden.

Literatuurlijst

Blaas, M.A. & G.M.T. Peeters, 2011. Verkennend natuurwaardenonderzoek watersysteem Geul te Gulpen. Bureau VERBEEK landschapsarchitectuur / ecologie / stedelijk ontwerp, Gulpen.

Dorenbosch, M., B. Crombaghs & R. Gubbels, 2012. Ruimtelijke verspreiding en scheiding van vislevensgemeenschappen in de Geul en zijbeken. Natuurhistorisch Maandblad 101(3): 43-48.

NDFD, 2016. Beknopte levering uit de NDFD voor de kilometerhokken 191-313 en 191-314, d.d. 1 november 2016.

Provincie Limburg, 2009. Concept-Beheerplan Natura 2000 Geuldal. *s.l.*

Tonnaer adviseurs in omgevingsrecht, 2011. Bestemmingsplan Buitengebied, gemeente Gulpen-Wittem. Tonnaer adviseurs in omgevingsrecht, Eindhoven.

natura2000.eea.europa.eu/# (Natura2000-gebieden)

www.floravanlimburg.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten)

www.gulpen-wittem.nl (APV)

www.limburg.nl (provinciaal natuurbeleid en regelgeving)

www.natuurgegevensprovincielimburg.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten en broedvogels)

www.ruimtelijkeplannen.nl (bestemmingsplannen)

www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/ (Natura2000-gebieden)

www.telmeec.nl (verspreidingsgegevens zoogdieren op uurhok basis)

www.verspreidingsatlas.nl (verspreidingsgegevens vaatplanten op uurhok basis)

www.vlindernet.nl (verspreidingsgegevens dagvlinders op uurhok basis)

www.vogelatlas.nl (verspreidingsgegevens broedvogels met jaarrond beschermde nesten op uurhok basis)

www.waarneming.nl (flora- en faunawaarnemingen)

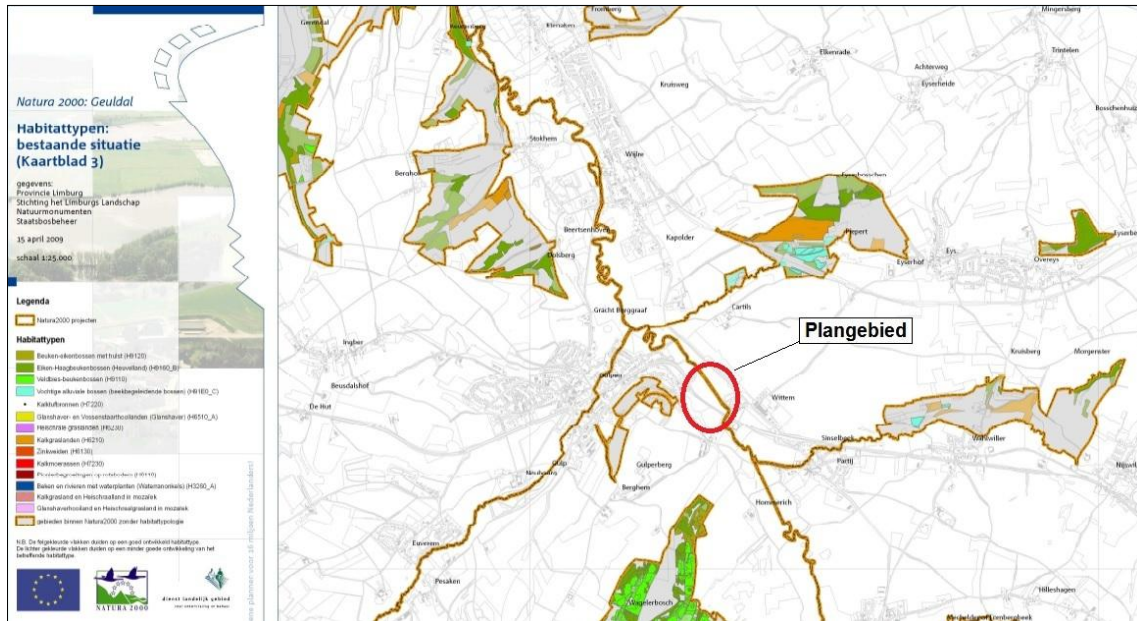
Bijlage 1: Lijst van bij het veldbezoek aangetroffen soorten

Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Planten			
Spaanse aak	<i>Acer campestre</i>	Brede wespenorchis	<i>Epipactis helleborine</i>
Noorse esdoorn	<i>Acer platanoides</i>	Wilde kardinaalsmuts	<i>Euonymus europaeus</i>
Gewone esdoorn	<i>Acer pseudoplatanus</i>	Koniginnekruid	<i>Eupatorium cannabinum</i>
Duizendblad	<i>Achillea millefolium</i>	Beuk	<i>Fagus sylvatica</i>
Zevenblad	<i>Aegopodium podagraria</i>	Japane duizendknoop	<i>Fallopia japonica</i>
Gewoon struisgras	<i>Agrostis capillaris</i>	Rietzwenkgras	<i>Festuca arundinacea</i>
Kruipend zenegroen	<i>Ajuga reptans</i>	Rood zwenkgras	<i>Festuca rubra</i>
Look-zonder-look	<i>Alliaria petiolata</i>	Moerasspirea	<i>Filipendula ulmaria</i>
Zwarte els	<i>Alnus glutinosa</i>	Es	<i>Fraxinus excelsior</i>
Gewone engelwortel	<i>Angelica sylvestris</i>	Harig knopkruid	<i>Galinsoga quadriradiata</i>
Fluitenkruid	<i>Anthriscus sylvestris</i>	Kleefkruid	<i>Galium aparine</i>
Gewone klit	<i>Arctium minus</i>	Glad walstro	<i>Galium mollugo</i>
Glanshaver	<i>Arrhenatherum elatius</i>	Geel nagelkruid	<i>Geum urbanum</i>
Bijvoet	<i>Artemisia vulgaris</i>	Hondsdrif	<i>Glechoma hederacea</i>
Madeliefje	<i>Bellis perennis</i>	Mannagras	<i>Glyceria fluitans</i>
Boskortsteel	<i>Brachypodium podagraria</i>	Klimop	<i>Hedera helix</i>
Herderstasje	<i>Capsella bursa-pastoris</i>	Reuzenberenklauw	<i>Heracleum mantegazzianum</i>
Bosveldkers	<i>Cardamine flexuosa</i>	Gewone berenklauw	<i>Heracleum sphondylium</i>
Pinksterbloem	<i>Cardamine pratensis</i>	Hop	<i>Humulus lupulus</i>
Hoge cyperzegge	<i>Carex pseudocyperus</i>	Spingbalsemien	<i>Impatiens glandulifera</i>
Haagbeuk	<i>Carpinus betulus</i>	Gele lis	<i>Iris pseudacorus</i>
Knoopkruid	<i>Centaurea jacea</i>	Jakobskruiskruid	<i>Jacobaea vulgaris</i>
Gewone hoornbloem	<i>Cerasium fontanum</i>	Pitrus	<i>Juncus effusus</i>
Kluwenhoornbloem	<i>Cerastium glomeratum</i>	Bonte gele dovenetel	<i>Lamiasastrum galeobdolon</i> <i>ssp. argentatum</i>
Dolle kervel	<i>Chaerophyllum temulum</i>	Gevlekte dovenetel	<i>Lamium maculatum</i>
Melganzenvoet	<i>Chenopodium album</i>	Paarse dovenetel	<i>Lamium purpureum</i>
Akkerdistel	<i>Cirsium arvense</i>	Akkerkool	<i>Lapsana communis</i>
Kale jonker	<i>Cirsium palustre</i>	Dwergkroos	<i>Lemna minuta</i>
Speerdistel	<i>Cirsium vulgare</i>	Gewone margriet	<i>Leucanthemum vulgare</i>
Bosrank	<i>Clematis vitalba</i>	Vlasbekje	<i>Linaria vulgaris</i>
Haagwinde	<i>Convolvulus sepium</i>	Engels raaigras	<i>Lolium perenne</i>
Canadese fijnstraal	<i>Conyza canadensis</i>	Wolfspoot	<i>Lycopus europaeus</i>
Rode kornoelje	<i>Cornus sanguinea</i>	Grote wederik	<i>Lysimachia vulgaris</i>
Hazelaar	<i>Corylus avellana</i>	Schijfkamille	<i>Matricaria discoidea</i>
Eenstijlige meidoorn	<i>Crataegus monogyna</i>	Waterpeper	<i>Persicaria hydropiper</i>
Kruisbadwalstro	<i>Cruciata laevipes</i>	Rietgras	<i>Phalaris arundinacea</i>
Groot warkruid	<i>Cuscuta europaea</i>	Timoteegras	<i>Phleum pratense</i>
Kamgras	<i>Cynosurus cristatus</i>	Smalle weegbree	<i>Plantago lanceolata</i>
Kropaar	<i>Dactylis glomerata</i>	Grote weegbree	<i>Plantago major</i>
Peen	<i>Daucus carota</i>	Straatgras	<i>Poa annua</i>
Mannetjesvaren	<i>Dryopteris filix-mas</i>	Canadapopulier	<i>Populus x canadensis</i>
Europese hanenpoot	<i>Echinochloa crus-galli</i>	Zilverschoon	<i>Potentilla anserina</i>
Kweek	<i>Elytrigia repens</i>	Vijfvingerkruid	<i>Potentilla reptans</i>
Harig wilgenroosje	<i>Epilobium hirsutum</i>		

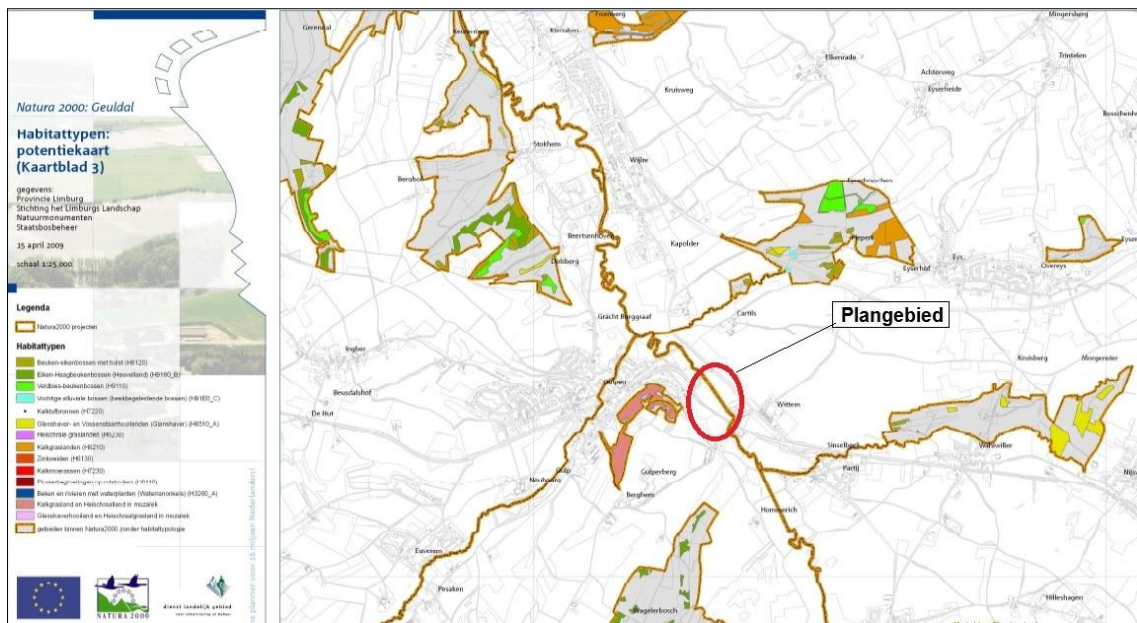
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam
Gewone brunel	<i>Prunella vulgaris</i>	Late guldenroede	<i>Solidago gigantea</i>
Zoete kers	<i>Prunus avium</i>	Gekroesde melkdistel	<i>Sonchus asper</i>
Gewone vogelkers	<i>Prunus padus</i>	Gewone melkdistel	<i>Sonchus oleraceus</i>
Sleedoorn	<i>Prunus spinosa</i>	Bosandoorn	<i>Stachys sylvatica</i>
Zomereik	<i>Quercus robur</i>	Vogelmuur	<i>Stellaria media</i>
Kruipende boterbloem	<i>Ranunculus repens</i>	Boerenwormkruid	<i>Tanacetum vulgare</i>
Hazelaarbraam	<i>Rubus corylifolius</i>	Paardenbloem	<i>Taraxacum officinale</i>
Gewone braam	<i>Rubus fruticosus</i>	Taxus	<i>Taxus baccata</i>
Veldzuring	<i>Rumex acetosa</i>	Rode klaver	<i>Trifolium pratense</i>
Ridderzuring	<i>Rumex obtusifolius</i>	Witte klaver	<i>Trifolium repens</i>
Schietwilg	<i>Salix alba</i>	Klein hoefblad	<i>Tussilago farfara</i>
Boswilg	<i>Salix caprea</i>	Gladde iep	<i>Ulmus minor</i>
Grauwe wilg	<i>Salix cinerea</i>	Grote brandnetel	<i>Urtica dioica</i>
Gewone vlier	<i>Sambucus nigra</i>	Beekpunge	<i>Veronica beccabunga</i>
Geoord helmkruid	<i>Scrophularia auriculata</i>	Gewone ereprijs	<i>Veronica chamaedrys</i>
Bezemkruid	<i>Senecio inaequidens</i>	Tijmereprijs	<i>Veronica serpyllifolia</i>
Gewoon kruiskruid	<i>Senecio vulgaris</i>	Gelderse roos	<i>Viburnum opulus</i>
Dagkoekoeksbloem	<i>Silene dioica</i>	Heggenwikke	<i>Vicia sepium</i>
Bitterzoet	<i>Solanum dulcamara</i>	Maretak	<i>Viscum album</i>
Zwarte nachtschade	<i>Solanum nigrum</i>		
Zoogdieren			
Das	<i>Meles meles</i>	Mol	<i>Talpa europaea</i>
Veldmuis	<i>Microtus arvensis</i>		
Vogels			
Wilde eens	<i>Anas platyrhynchos</i>	Roodborst	<i>Erithacus rubecula</i>
Boomkruiper	<i>Certhia brachydactyla</i>	Vink	<i>Fringilla coelebs</i>
Houtduif	<i>Columba palumbus</i>	Gaai	<i>Garrulus glandarius</i>
Zwarte kraai	<i>Corvus corone</i>	Grote gele kwikstaart	<i>Motacilla cinerea</i>
Pimpelmee	<i>Cyanistes caeruleus</i>	Koolmees	<i>Parus major</i>
Grote bonte specht	<i>Dendrocopos major</i>	Winterkoning	<i>Troglodytes troglodytes</i>

Bijlage 2: Voorkomen habitattypen Natura2000-gebied Geuldal

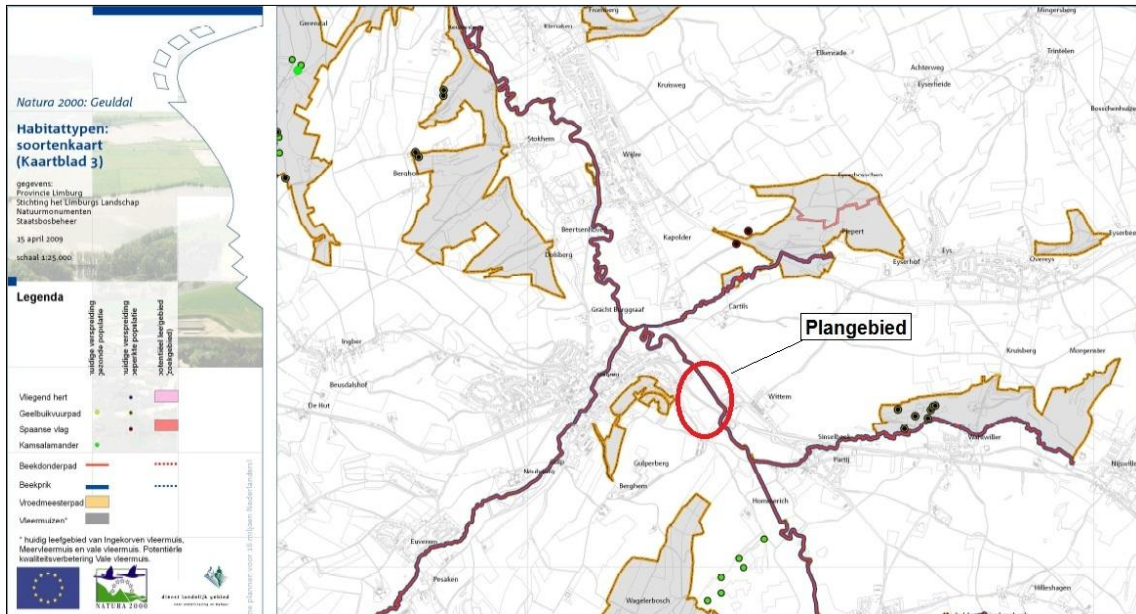

Het voorkomen van habitattypen voor Natura 2000-gebied Geuldal in de omgeving van het plangebied.

Het voorkomen van potentie en uitbreidingslocaties voor habitattypen voor Natura 2000-gebied Geuldal in de omgeving van het plangebied

Bijlage 3: Voorkomen doelsoorten Natura2000-gebied Geuldal

Het voorkomen van doelsoorten voor Natura 2000-gebied Geuldal in de omgeving van het plangebied.

Bijlage 4: Biotoopeisen doelsoorten Natura2000-gebied Geuldal

Natura2000-gebied Geuldal is aangewezen voor de volgende doelsoorten: Gaffellibel, Spaanse vlag, Vliegend hert, Beekprik, Beekdonderpad, Kamsalamander, Geelbuikvuurpad, Meervleermuis, Ingekorven vleermuis en Vale vleermuis. In de tabel worden de biotoopeisen van deze soorten aangegeven zoals (uitgebreider) weergegeven in de door LNV opgestelde profielendocumenten voor deze soorten.

Doelsoort	Biotoopeisen
H1037 - Gaffellibel	De Gaffellibel heeft een voorkeur voor rivieren en brede beken met zuurstofrijk water en een zandige of grindrijke bodem. Volwassen dieren vliegen snel en zijn schuw; ze zijn behalve aan oevers ook aan te treffen bij bronnen en op open plekken in bossen, niet ver van stromend water. De larven leven in het water tussen planten, op de bodem ingegraven in een zandige bedding of zich schuilhoudend tussen stenen.
H1078* - Spaanse vlag	De volwassen vlinders en de rupsen van de Spaanse vlag prefereren ieder een verschillende habitat. De volwassen dieren lieven op warme, liefst kalkrijke hellingen, waar ze min of meer gebonden zijn aan bosranden, struwelen, zomen en ruigten. De nachtactieve rupsen leven op vochtige, schaduwrijke plaatsen, meestal langs beken, waar ze worden aangetroffen op zowel lage kruiden als hoog opschietende ruigteplanten.
H1083 - Vliegend hert	Allerlei plekken met dode of kwijnende loofbomen, waarbij inlandse eik een zeer sterke voorkeur heeft. De trage ontwikkeling van het larvale stadium maakt de soort afhankelijk van de aanwezigheid van door witrot aangetast (eiken)hout van grote omvang met een constant vochtgehalte op duurzame plekken. Deze condities kunnen optreden in eeuwenoude, kwijnende eiken, stronken en in ondergrondse delen van het wortelstelsel. Daarnaast kunnen geschikte voortplantingsplekken ook gecreëerd worden door het uitvoeren van gerichte maatregelen als het knotten, kandelaberen en of het vellen van eiken.
H1096 - Beekprik	De Beekprik is een typische bewoner van natuurlijke beken die een afwisseling vertonen van snelstromende, zandige trajecten en luwe, slibrijkere delen. De dieren sterven na de eiafzet. Enige tijd na het uitkomen van de eitjes trekken de larven iets beekafwaarts op zoek naar slibrijkere bodems. De larven leven de meeste tijd ingegraven in de fijnzandige bodem van gedeelten met zuurstofrijk water dat langzaam stroomt, met zo'n 10 cm/s. Zulke biotopen zijn vooral aanwezig in binnenbochten en andere luwe delen van meanderende, snelstromende beken.
H1163 - Beekdonderpad	De lichaamsbouw van de Beekdonderpad is gericht op de overleving in snel stromende beken. De soort komt van nature voor in ondiepe, onvervuilde, zuurstofrijke en snelstromende beken. De leefgebieden dienen een bodem te hebben die bestaat uit een afwisseling van zand, grind en steen. Tevens moeten er voldoende takken en wortels zijn om schuilgelegenheid te bieden.
H1166 - Kamsalamander	In de voortplantingsperiode (april-juli) verblijven de volwassen Kamsalamanders in het water. De voortplantingsbiotopen zijn vrij grote, geïsoleerde, stilstaande, onbeschaduwde of licht beschaduwde, voedselrijke wateren zoals poelen, vennen, sloten en overstromingsvlaktes langs oevers met een goed ontwikkelde water- en oevervegetatie. Belangrijk is dat de plassen en sloten niet te vroeg in het seizoen droogvallen en vrij zijn van vissen. De soort overwintert op het land (in de periode november-maart). De landbiotopen zijn kleine landschapselementen zoals bosjes, hagen, struwelen, houtwallen en overhoekjes of bosranden. Een kleinschalige afwisseling van poelen, grasland en kleine landschapselementen of bossen vormt het ideale leefgebied voor de Kamsalamander.

Vervolg tabel:

Doelsoort	Biotoopeisen
H1193 - Geelbuikvuurpad	De Geelbuikvuurpad leeft in heuvelachtige en bergachtige gebieden. De soort heeft vooral de kleinschalige dynamiek nodig, die zorgt voor de aanwezigheid van poeltjes en dergelijke waarin géén andere amfibieën voorkomen. Zulke tijdelijke wateren zijn geschikt als voortplantingsbiotopen vooral als ze ondiep en zonnig gelegen zijn, een leem-, löss- of kleibodem bezitten en er weinig of geen begroeiing aanwezig is. De voortplanting vindt in de voorjaar-zomer periode plaats. In de rest van het jaar leeft de Geelbuikvuurpad in structuur- en soortenrijke graslanden, in (hakhout)bossen en struwelen. Zulke landbiotopen dienen op hoogstens een paar honderd meter van het voortplantingswater aanwezig te zijn.
H1318 - Meervleermuis	De belangrijkste kraamkolonies en foerageergebieden van de Meervleermuis liggen in het laagveen-, zeelei- en IJsselmeergebied van Noord- en Noordwest-Nederland. Kraamkolonies bevinden zich in diverse typen gebouwen, steevast in de nabijheid van waterrijke gebieden. Tijdens de vlucht worden houtwallen, waterwegen en andere structuren in het landschap gevolgd. Het foerageren gebeurt boven open water, zoals kanalen, vaarten, plassen en meren. De belangrijkste overwinteringsplaatsen in ons land liggen in de mergelgroeves van Zuid-Limburg en in bunkers in het Hollandse duingebied.
H1321 - Ingekorven vleermuis	De Ingekorven vleermuis vormt zijn kraamkolonies op zolders van gebouwen, zin Zuid-Europa ook in grotten. De dieren keren jaarlijks terug naar dezelfde verblijfplaatsen. Net als veel andere inheemse vleermuizen zoeken de dieren hun voedsel in een gevarieerd, parkachtig landschap met boomgroepen of boomgaarden. Deze voedselgebieden liggen in de nabijheid van de kraamkolonie. In Nederland overwintert de Ingekorven vleermuis in mergelgroeven in Zuid-Limburg, waar ze vooral in de grotere stelsels dekking zoekt, tamelijk ver verwijderd van de ingangen.
H1324 - Vale vleermuis	De Vale vleermuis is een bewoner van ruime, warme, hoge zolders, bij voorkeur met een vrije invliegopening; in Zuid-Europa zijn ook kraamkolonies in grotten gevestigd. De soort houdt zich 's zomers vooral op in bossen en parkachtige landschappen, het meest in loofbossen zonder veel ondergroei, zoals beukenbossen. Ze overwinteren veelal in relatief warme plaatsen (gemiddelde temperatuur 7-8 °C) in groeven, grotten en kelders.

